

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

**ΚΟΙΝΟ ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ**

«ΣΧΟΛΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ»

“SCHOOL COUNSELING AND GUIDANCE”

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΒΑΛΑΝΤΩ ΧΑΤΖΗΣΤΥΛΛΗ

ΘΕΜΑ:

**Αντιλήψεις εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όσο αφορά το
θεσμό της συμβουλευτικής στα Κυπριακά σχολεία.**

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΤΜΗΜΑ/ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ/ΟΥΣΑ-ΜΕΛΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΤΣΩΛΗ	ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ	ΠΤΔ-ΕΚΠΑ	ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ
ΘΩΜΑΣ ΜΠΑΜΠΑΛΗΣ	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΠΤΔ-ΕΚΠΑ	ΜΕΛΟΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΨΥΧ- ΠΚ	ΜΕΛΟΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, 2023

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

«Αντιλήψεις εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όσο αφορά το θεσμό της συμβουλευτικής στα Κυπριακά σχολεία..»

«Βαλάντω Χατζησυλλή»

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝ ΥΜΟ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΤΜΗΜΑ/ΠΑΝΕΠ ΙΣΤΗΜΙΟ	ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ/ΜΕ ΛΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΤΣΩΛΗ	ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ	ΠΤΔ-ΕΚΠΑ	ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ
ΘΩΜΑΣ ΜΠΑΜΠΑΛΗΣ	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΠΤΔ-ΕΚΠΑ	ΜΕΛΟΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΨΥΧ- ΠΚ	ΜΕΛΟΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, 2023

*“Οτιδήποτε μπορεί να σκεφτεί και να ονειρευτεί το μυαλό ενός ανθρώπου,
μπορεί να το πετύχει.”*

– Ναπολέων Χιλ, Αμερικανός συγγραφέας.

Περιεχόμενα

Περίληψη	5
Abstract	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
Α΄ ΜΕΡΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Η προβληματική της μελέτης	9
1.1 Η διατύπωση του προβλήματος	9
1.2 Σκοπός και στόχοι της μελέτης	10
1.3 Εννοιολογικές οριοθετήσεις	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Ανασκόπηση βιβλιογραφίας	13
2.1 Η έννοια της συμβουλευτικής	13
2.2 Οι στόχοι της συμβουλευτικής	15
2.3 Ο ρόλος και τα χαρακτηριστικά ενός συμβούλου	16
2.4 Η συμβουλευτική στο σχολικό πλαίσιο	19
2.5 Η σχολική συμβουλευτική σε διάφορες χώρες	22
2.6 Απόψεις εκπαιδευτικών για την συμβουλευτική στα σχολεία στο εξωτερικό ...	24
Β΄ ΜΕΡΟΣ: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: Μεθοδολογία	26
3.1 Σκοπός της έρευνας	26
3.2 Ερευνητικά ερωτήματα	27
3.3 Χρησιμότητα της έρευνας	27
3.4 Μέσα συλλογής δεδομένων	28
3.5 Διαδικασία συλλογής δεδομένων	31
3.6 Στατιστική ανάλυση	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: Αποτελέσματα	33
4.1 Το προφίλ του δείγματος	33
4.2 Περιγραφή και ανάλυση δεδομένων	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ: Συζήτηση-Συμπεράσματα-Προτάσεις	43
5.1 Συζήτηση-Συμπεράσματα	43
5.2 Περιορισμοί-Προτάσεις	47
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	48
Παράρτημα Α: «Συνοδευτικό σημείωμα»	54
Παράρτημα Β: «Φόρμα συναίνεσης»	55
Παράρτημα Γ: «Ερωτηματολόγιο»	56

Περίληψη

Το σχολείο σήμερα έχει να διαχειριστεί αρκετά ζητήματα που προκύπτουν με την πάροδο των χρόνων, με κύριο στόχο την προστασία των μαθητών. Κύριο αίτιο των ζητημάτων αυτών, είναι οι διαρκείς αλλαγές που συντελούνται συνεχώς σε κάθε επίπεδο της καθημερινότητας του ανθρώπου, οι οποίες δεν τον αφήνουν ανεπηρέαστο. Ανεπηρέαστοι φυσικά δεν μένουν ούτε τα παιδιά και οι έφηβοι, οι οποίοι αρκετές φορές επηρεάζεται η ψυχολογία τους με αποτέλεσμα να μην αποδίδουν στις υποχρεώσεις τους με ευκολία. Έτσι τα παιδιά χρειάζονταν κάποιον ή κάπου για να εκφραστούν. Αυτές οι αλλαγές είχαν ως αποτέλεσμα, την αύξηση των αναγκών των εφήβων για συμβουλευτική υποστήριξη, σε ένα πλαίσιο όπου έχουν καθημερινή τριβή, όπως αυτό του σχολείου. Έτσι το σχολείο είναι υποχρεωμένο να τους παρέχει την βοήθεια και την υποστήριξη, μέσω του θεσμού της σχολικής συμβουλευτικής. Ένας θεσμός ο οποίος εξελίχθηκε μέσα από τα χρόνια, όμως χρειάζεται ακόμη βελτίωση σε πολλά σημεία.

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διερευνηθούν και να εξεταστούν οι στάσεις και οι αντιλήψεις, των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των σχολείων της Κύπρου, δημόσια και ιδιωτικά, ανεξαρτήτου περιοχής, φύλου και ειδικότητας απέναντι στην εφαρμογή του θεσμού της συμβουλευτικής στα σχολεία. Τα αποτελέσματα της έρευνας δίνουν στοιχεία για το αν γνωρίζουν οι εκπαιδευτικοί των σχολείων της Κύπρου (γυμνάσιο- λύκειο) τον θεσμό της συμβουλευτικής και αν είχε έρθει ποτέ σε επαφή κάποιος μαζί του. Επιπλέον δίνει στοιχεία για το τι αποτελεί συμβουλευτική διαδικασία, τι μπορεί να αντιμετωπίσει, τα οφέλη και τα μειονεκτήματα από την εφαρμογή του θεσμού στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Λέξεις – Κλειδιά: Σχολική συμβουλευτική, σχολικός σύμβουλος, αντιλήψεις, εκπαιδευτικοί, Κύπρος

Abstract

The school today has to deal with several issues that arise over time, with the main goal being the protection of students. The main cause of these issues is the constant changes that occur at every level of human daily life, which do not leave anyone unaffected. Of course, children and teenagers are not immune, and their psychology is often affected, resulting in difficulty fulfilling their obligations. Therefore, children need someone or somewhere to express themselves. These changes have resulted in an increase in the needs of teenagers for counseling support, within the framework of their daily interactions, such as those in school. Thus, the school is obliged to provide them with help and support through the institution of school counseling. This institution has evolved over the years, but still needs improvement in many areas.

The purpose of this research is to explore and examine the attitudes and perceptions of secondary education teachers in Cyprus, both public and private, regardless of location, gender, and specialization, towards the implementation of the counseling institution in schools. The results of the research provide information on whether teachers are aware of the counseling services available in their schools and how effective they believe the institution is in helping students.

Keywords: School counseling, school counselor, perceptions, educators, Cyprus.

Εισαγωγή

Η εκπαίδευση είναι ένα από τα βασικότερα θεμέλια που δίνεται στον άνθρωπο για την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του. Αυτό διαφαίνεται και μέσα από τις τεράστιες αλλαγές που προκύπτουν με το πέρασμα των χρόνων, όπου οι μαθητές αναζητούν ένα στήριγμα για να τους κρατήσουν. Έτσι βρίσκουν καταφύγιο στο δεύτερο τους σπίτι, που είναι το σχολείο. Πολλές φορές εκεί οι μαθητές εκδηλώνουν τα συναισθήματά τους, με αποτέλεσμα κάποιοι να ξεσπούν εντός του σχολικού πλαισίου, και άλλοι απλά αναζητούν την βοήθεια. Άλλωστε ας μην ξεχνάμε πως το 1/6 του μαθητικού πληθυσμού χαρακτηρίζεται από προβλήματα συμπεριφοράς και συναισθηματικές δυσκολίες που εκδηλώνονται εκεί (Ρουλου, 2005). Άρα σήμερα πρωταρχικό μέλημα του σχολείου, δεν αποτελεί μόνο η ανάπτυξη και μετάδοση των γνώσεων στους μαθητές αλλά και η ικανοποίηση των αναγκών τους και η ανάπτυξη τους μέσα σε ένα ασφαλές και υποστηρικτικό κλίμα.

Η αποτελεσματική αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων προϋποθέτει την ύπαρξη ειδικευμένων σχολικών συμβούλων, οι οποίοι θα συμβάλλουν αποτελεσματικά στην κοινωνική και ψυχική ανάπτυξη των μαθητών του (Κοσμίδου-Hardy, 1998) και όπου μέσα από τις γνώσεις τους, οι μαθητές θα βοηθούνται. Με την δημιουργία ενός κλίματος υποστηρικτικού, ο μαθητής καλείται να συνεργαστεί με τον/την σχολικό/η σύμβουλο με σκοπό την επίλυση των διαφόρων προβλημάτων που τον απασχολούν, μέσα από τις δικές του συμβουλές.

Η παρούσα μελέτη, αποσκοπεί στην παρουσίαση των ευρημάτων μιας έρευνας μέσω ερωτηματολογίων, που εξέτασε τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση σχετικά με την θεσμό της Συμβουλευτικής στο χώρο του Κυπριακού σχολείου, με ένα δείγμα 120 εκπαιδευτικών, ανεξαρτήτως ειδικότητας, φύλου, ηλικίας και τύπου σχολείου.

Πιο αναλυτικά, η παρούσα εργασία αποτελείται από δύο μέρη, το θεωρητικό πλαίσιο που αφορά την βιβλιογραφική ανασκόπηση και το ερευνητικό μέρος που αφορά την κυρίως έρευνα. Μέσα από την βιβλιογραφική ανασκόπηση, τονίζεται η έννοια και η σημασία της συμβουλευτικής στην εκπαίδευση, όπως επίσης και οι στόχοι της στο σχολείο. Επιπλέον τονίζεται ο ρόλος, τα χαρακτηριστικά και οι δεξιότητες που πρέπει να

έχει ένας σύμβουλος για να καταφέρει να προσεγγίσει τους μαθητές και να τον εμπιστευτούν και αυτοί. Και στο τέλος αναφέρεται πως λειτουργεί η σχολική συμβουλευτική σε άλλες χώρες του εξωτερικού, αλλά και οι απόψεις των εκπαιδευτικών για την συμβουλευτική στο εξωτερικό.

Ακολουθεί η διατύπωση του προβλήματος, αλλά και των στόχων της παρούσας εργασίας, καθώς και η διατύπωση των ερευνητικών ερωτημάτων. Στην συνέχεια, όσο αφορά το ερευνητικό σκέλος της εργασίας περιγράφεται η μεθοδολογία η οποία ακολουθήθηκε και στη συνέχεια έπεται η ανάλυση των αποτελεσμάτων και η ερμηνεία αυτών. Ακόμη η εργασία ολοκληρώνεται με το κεφάλαιο της συζήτησης, όπου διατυπώνονται τα συμπεράσματα, εν συγκρίσει με παρόμοιες έρευνες, οι οποίες έχουν διεξαχθεί. Τέλος αναφέρθηκαν κάποιοι περιορισμοί για την εργασία, όπως και κάποιες προτάσεις σε σχέση με μελλοντικές έρευνες για το θέμα αυτό, η βιβλιογραφία και το ερωτηματολόγιο.

Α' ΜΕΡΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Η προβληματική της μελέτης

1.1 Η διατύπωση του προβλήματος

Το σχολείο και ο ρόλος του στη σύγχρονη κοινωνία, στην κοινωνία της τεχνολογίας, της πληροφορίας, της οικουμενικότητας και της παγκοσμιοποίησης, είναι σαφώς διαφοροποιημένος σε σχέση με προηγούμενες δεκαετίες. Πλέον το σχολείο δεν αποτελεί μόνο φορέα μάθησης και γνώσης, αλλά ένα φορέα και ένα πεδίο κοινωνικοποίησης για τον μαθητή όπου προετοιμάζεται για τη μετέπειτα πορεία του ως ενεργός πολίτης. Επιπλέον το σχολείο είναι αυτό που καλλιεργεί, σε μεγαλύτερο βαθμό, την εκπαιδευτική διαδικασία και κατ' επέκταση μέσω αυτής της διαδικασίας, το άτομο λαμβάνει γνώσεις και εμπειρίες με αποτέλεσμα να διαμορφώνει την προσωπικότητά του αναπτύσσοντας διαπροσωπικές σχέσεις (Κατσανούλη, 2013; Slee, 2011).

Παρόλα αυτά, οι διαρκείς αλλαγές που συντελούνται συνεχώς σε κάθε επίπεδο της καθημερινότητας του ανθρώπου, δεν μπορούν να τον αφήσουν ανεπηρέαστο και ειδικότερα τα παιδιά, τα οποία βρίσκονται σε μια ευαίσθητη ηλικία. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το σχολείο είναι αναγκαίο να υλοποιήσει τον υποστηρικτικό του ρόλο, ως θεσμός, προς τους έφηβους μαθητές και μαθήτριες που βιώνουν τις συνέπειες των αλλαγών αυτών. Είναι απαραίτητο σαν θεσμός, να λειτουργεί υποστηρικτικά στα παιδιά και τους εφήβους που καθημερινά έρχονται αντιμέτωποι με στρεσογόνες συνθήκες και αλλαγές στη ζωή τους. Ειδικότερα να υποστηρίζει και όσους εμφανίζουν προβληματικές συμπεριφορές, προκειμένου να εξασφαλίσουν την ομαλή τους ανάπτυξη και ένταξη μετέπειτα στην κοινωνία.

Αυτές οι αλλαγές είχαν ως αποτέλεσμα, την αύξηση των αναγκών των εφήβων για συμβουλευτική υποστήριξη, σε ένα πλαίσιο όπου έχουν καθημερινή τριβή, όπως αυτό του σχολείου. Για αυτό και υπήρξε και η ανάπτυξη του θεσμού αυτού στο σχολικό πλαίσιο, ειδικότερα τις τελευταίες δεκαετίες ανά τον κόσμο. Φυσικά υπεύθυνος για αυτή την συμβουλευτική υποστήριξη είναι ο σχολικός/ή σύμβουλος, όπου είναι ένα καταρτισμένο άτομο στον τομέα της σχολικής συμβουλευτικής και καθοδήγησης και έχει γνώσεις και αγάπη για το επάγγελμα αυτό. Παλαιότερα τον ρόλο αυτό, του σχολικού/ής συμβούλου,

τον είχαν οι εκπαιδευτικοί των σχολείων, δηλαδή άτομα τα οποία δεν ήταν καταρτισμένα με γνώσεις στον τομέα της ψυχολογίας. Κρίνεται, λοιπόν, σημαντικό να διερευνηθεί η αποτελεσματικότητα του θεσμού του σχολικού συμβούλου.

1.2 Σκοπός και στόχοι της μελέτης

Σκοπός, λοιπόν, της παρούσας ερευνητικής εργασίας είναι η εξέταση και η διερεύνηση των στάσεων και των αντιλήψεων, των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των σχολείων της Κύπρου, ανεξαρτήτου περιοχής, φύλου και ειδικότητας απέναντι στην εφαρμογή του θεσμού της συμβουλευτικής στα σχολεία. Πιο αναλυτικά θα διερευνηθούν το κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί είναι ενήμεροι για το θεσμό της συμβουλευτικής και το ρόλο του/ της συμβούλου στα σχολεία, τα οφέλη και τα μειονεκτήματα που μπορεί να προκύψουν κατά την εφαρμογή του θεσμού, αλλά και τα κυριότερα χαρακτηριστικά που θεωρούν πως χρειάζεται να διαθέτει ένας σύμβουλος.

Σύμφωνα με τον σκοπό αυτό, διαμορφώθηκαν και οι στόχοι της μελέτης ως εξής:

- Να διερευνηθούν οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των σχολείων της Κύπρου ανεξαρτήτου περιοχής, φύλου και ειδικότητας, ως προς τον ρόλο του/της συμβούλου στα σχολεία, καθώς και αν έχουν έρθει ποτέ σε επαφή μαζί του/της.
- Να διερευνηθούν οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των σχολείων της Κύπρου, για το τι θεωρούν συμβουλευτική διαδικασία και ποια είναι τα σημαντικότερα οφέλη αλλά και μειονεκτήματα που μπορεί να προκύψουν από τον θεσμό αυτό.
- Να διερευνηθεί ποια χαρακτηριστικά θεωρούν οι εκπαιδευτικοί ότι χρειάζεται να διαθέτει ένας σύμβουλος για να προσφέρει συμβουλευτική υποστήριξη στους μαθητές/τριες και ποιον θεωρούν ως τον καταλληλότερο τρόπο παρέμβασης της συμβουλευτικής στο σχολικό πλαίσιο.

1.3 Εννοιολογικές οριοθετήσεις

Οι σημαντικότεροι όροι που εμπíπτουν στο περιεχόμενο της παρούσας μελέτης και αξίζει να διασαφηνισθεί η σημασία τους είναι οι ακόλουθοι:

Συμβουλευτική (Counseling): Αποτελεί μια διαδικασία παροχής βοήθειας στους ανθρώπους, ώστε να μάθουν πώς να λύνουν ορισμένα διαπροσωπικά συναισθηματικά προβλήματα και προβλήματα αποφάσεων (Krumboltz & Thoresen, 1976). Είναι μια διαδικασία αλληλοεπικοινωνίας, ψυχολογικής υποστήριξης και παροχής βοήθειας. Αυτή η διαδικασία γίνεται μέσω μιας ομαδικής ή ατομικής συνεξέτασης με κάποιο ειδικό, σε θέματα που δυσκολεύουν, εμποδίζουν ένα άτομο στην καλή λειτουργία των διαπροσωπικών του σχέσεων. Τις σχέσεις του με τον ίδιο του τον εαυτό καθώς και τον τρόπο που μπορεί να αντιμετωπίζει τις εξωτερικές προκλήσεις και προβλήματα. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα το άτομο να θέτει στόχους, να προγραμματίζεται, να αποφασίζει για τον εαυτό του και να αποδέχεται τον εαυτό του και τις καταστάσεις έτσι ώστε να φτάσει στην αυτοπραγμάτωση του (Μαλικιώση-Λοϊζου, 2001, 2012). Επιπλέον η συμβουλευτική αντλεί μεγάλο μέρος από την θεωρητική και μεθοδολογική της στήριξη, από τον τομέα της Ψυχολογίας και εφαρμόζεται από τον σύμβουλο ο οποίος δεν είναι οπωσδήποτε ψυχολόγος αλλά ένα εξειδικευμένο άτομο στο τομέα αυτό.

Σχολική Συμβουλευτική (School Counseling): Σχολική συμβουλευτική είναι όταν η συμβουλευτική εφαρμόζεται σε ένα συγκεκριμένο χώρο όπως το σχολείο. Είναι ένας κλάδος ο οποίος εφαρμόζεται στο σχολείο κατά κανόνα από ένα εξειδικευμένο άτομο, όσο αφορά την εφαρμογή του θεσμού στην εκπαίδευση, όπως είναι ένα ψυχολόγος ή κάποιος εξειδικευμένος εκπαιδευτικός (Δημητρόπουλος, 2005). Η σχολική συμβουλευτική βοηθά τους/τις μαθητές/τριες σε προσωπικά, οικογενειακά, κοινωνικά, εκπαιδευτικά και επαγγελματικά θέματα που τους απασχολούν. Επίσης ασχολείται με την ατομική υποστήριξη των μαθητών, με προβλήματα και συγκρούσεις γονέων-μαθητών, συγκρούσεις μαθητών-εκπαιδευτικών και γονέων, διαταραχές μάθησης, διοργάνωση δραστηριοτήτων εκτός σχολείου κ.ά. (Μπρούζος & Ράπτη, 2001α).

Σχολείο (School) : Εκπαιδευτικό ίδρυμα που έχει ως σκοπό τη μόρφωση και την αγωγή των παιδιών και των εφήβων και που λειτουργεί με βάση ένα επίσημα αναγνωρισμένο πρόγραμμα. Ακόμη είναι ένα περιβάλλον όπου το άτομο αποκτά απαραίτητες εμπειρίες για τη ζωή του (Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 2006-2008).

Σύμβουλος (Counselor): Είναι ένα εξειδικευμένο άτομο, ειδικά καταρτισμένος επαγγελματίας, ο οποίος συμβουλεύει, αναπτύσσοντας μια συμβουλευτική σχέση και διάλογο, ανάμεσα στον ίδιο και στον συμβουλευόμενο του (Κλεφτάρας, 2009). Συνήθως

προέρχεται από διάφορους επιστημονικούς χώρους, όπως της ιατρικής, της ψυχολογίας, της εκπαίδευσης κ.α..

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση: Αποτελεί η εκπαίδευση που παρέχεται μεταξύ της πρωτοβάθμιας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Κατά τον Μπουζάκη (2000) ο όρος δευτεροβάθμια διευκρινίζεται καθώς διεθνώς χρησιμοποιείται και δηλώνει τη δεύτερη βαθμίδα σπουδών. Κύριος σκοπός της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι η προετοιμασία των μαθητών για την τριτοβάθμια εκπαίδευση καθώς και η γενική ανθρωπιστική μόρφωση του εφήβου ώστε να εξελιχθεί σε ένα ολοκληρωμένο άτομο.

Εκπαιδευτικός: Είναι αυτός/ή που διδάσκει σε κάποια βαθμίδα της εκπαίδευσης, ιδίως στην προσχολική, τη στοιχειώδη ή τη μέση. Δηλαδή είναι αυτός που αποκαλείται ως νηπιαγωγός, ως δάσκαλος ή ως καθηγητής (Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 2006-2008). Ο ρόλος του εκπαιδευτικού περιλαμβάνει ως κύριο έργο, τη μεταβίβαση γνώσεων στους μαθητές/τριες και επηρεάζει καθοριστικά την ανάπτυξη της προσωπικότητας και τη συμπεριφορά των μαθητών/τριων του (Μαλικιώση-Λοίζου, 2001).

Αντίληψη : Αποτελεί μια σύνθετη λειτουργία με την οποία ο άνθρωπος αποκτά γνώση της πραγματικότητας, είτε άμεσα με τις αισθήσεις, είτε έμμεσα με παρέμβαση του λογικού. Ουσιαστικά είναι η δυνατότητα του ανθρώπου να αντιλαμβάνεται και να καταλαβαίνει (Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 2006-2008).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ : ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

2.1 Η έννοια της συμβουλευτικής

Συμβουλευτική είναι ένας απ' τους πιο συχνά αναφερομένους ορούς στους σχολικούς κύκλους τα τελευταία χρόνια και αποτελεί ένα συστηματικό αντικείμενο έρευνας. Στην βιβλιογραφία υπάρχουν διάφοροι ορισμοί για τον όρο συμβουλευτική, καθώς αρκετοί μελετητές εστιάζουν σε διαφορετικά χαρακτηριστικά της. Ως ένα γενικό ορισμό θα λέγαμε ότι συμβουλευτική αποτελεί μια διαδικασία που επικεντρώνεται στην σχέση που αναπτύσσει ένα άτομο ή και τα άτομα (συμβουλευόμενος/οι), με την παρουσία ενός ειδικού, του συμβούλου. Ακόμη εστιάζει στην ατομική ή και στην ομαδική συνεξέταση θεμάτων ή προβλημάτων που απασχολούν το άτομο/α, με σκοπό την ανεύρεση λύσεων (Δημητρόπουλος, 2000).

Ιστορικά, η έννοια της Συμβουλευτικής εμφανίζεται από τις αρχές του 20ου αιώνα, μετά τη βιομηχανική επανάσταση, ως ανάγκη για επαγγελματικό προσανατολισμό του ανθρώπου. Στην συνέχεια, αναπτυχθήκαν και άλλοι ορισμοί, καθώς υπήρχαν αρκετές αλλαγές τόσο οικονομικές, όσο και κοινωνικές ανά τον κόσμο. Αίτια των αλλαγών αυτών ήταν οι πόλεμοι και οι μετακινήσεις των πληθυσμών αλλά και οι μεγάλες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις. Από τότε ο άνθρωπος αρχίζει να ενδιαφέρεται περισσότερο για την προσωπική και εκπαιδευτική του ανάπτυξη, παρά για την επαγγελματική, καθώς τα επαγγελματικά και κοινωνικά προβλήματα αρχίζουν πια να ερμηνεύονται ως προβλήματα εκπαιδευτικής, ψυχολογικής και προσωπικής προσαρμογής (Μαλικιώση-Λοΐζου, 2012).

Σύμφωνα με τον Carl Rogers (1942), συμβουλευτική είναι μια οργανωμένη και επιτρεπτική σχέση και διαδικασία, που δίνει στον συμβουλευόμενο/ή τη δυνατότητα να αποκτήσει αυτογνωσία και να επιτύχει μια εποικοδομητική αλλαγή με τη θέλησή του. Αυτό επιτυγχάνεται μια με σειρά άμεσων επαφών με το άτομο, με κύριο σκοπό να του προσφερθεί βοήθεια, ώστε να αλλάξει τις στάσεις και τη συμπεριφορά του (Μαλικιώση-Λοΐζου, 2012). Με αυτό γίνεται αντιληπτό ότι δεν έχει σαν κύριο στόχο μόνο να λύσει ένα ειδικό πρόβλημα ενός ατόμου, αλλά και να βοηθηθεί το άτομο, μέσω της συμβουλευτικής διαδικασίας, να αναπτύξει την προσωπικότητά του, έτσι ώστε να μπορέσει να αντιμετωπίσει, όσα προβλήματα του παρουσιαστούν, με πιο συγκροτημένο τρόπο (Κοσμίδου- Hardy, & Γαλανουδάκη-Ράπτη, 1996).

Σύμφωνα με τον Βρετανικό Σύνδεσμο Συμβουλευτικής, συμβουλευτική είναι η εργασία με άτομα και με σχέσεις, η οποία μπορεί να συνδέεται με την ανάπτυξη, την υποστήριξη κρίσεων, και να είναι ψυχοθεραπευτική και καθοδηγητική. Άρα ο Βρετανικός Σύνδεσμος Συμβουλευτικής, δίνει έμφαση περισσότερο στους στόχους που επιθυμεί να πετύχει η συμβουλευτική καθώς αναφέρει πως κύριος στόχος είναι η επίλυση προβλημάτων. Επιπλέον αναφέρεται ότι έχει σκοπό να δίνει στον πελάτη μια ευκαιρία να εξερευνήσει, να ανακαλύψει και να αποσαφηνίσει τους τρόπους που θα του παράσχουν μια ζωή πιο ικανοποιητική και δημιουργική (BAC, 1984, όπ. αναφ. στο McLeod, 2005, σ. 30).

Η Αμερικανική Ψυχολογική Εταιρία (American Psychological Association), αναφέρει πως συμβουλευτική είναι η τέχνη να βοηθάς τους ανθρώπους. Επιπλέον αναφέρεται και στους σύμβουλους, καθώς τους ορίζει ως τους επαγγελματίες που έχουν εκπαιδευθεί για να μοιράζονται τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους, με αυτούς που χρειάζονται τη βοήθειά τους. Ακόμη τονίζει ότι όλα τα άτομα είναι πιθανό να χρειαστούν βοήθεια ειδικότερα τα παιδιά ή οι έφηβοι, χωρίς όμως να αποκλείει και τα ενήλικα άτομα. Επιπρόσθετα, οι σύμβουλοι βοηθούν τα άτομα στην προσωπική, εκπαιδευτική και επαγγελματική τους ανάπτυξη και οι υπηρεσίες τους παρέχονται σε σχολεία, πανεπιστήμια, δημοτικές και κρατικές δομές αλλά και σε ιδιωτική βάση (ΕΚΠΑ, 2008).

Οι Krumboltz & Thoresen (1976), επισημαίνουν πως η συμβουλευτική αποτελεί μια διαδικασία παροχής βοήθειας στους ανθρώπους, ώστε να μάθουν πώς να λύνουν ορισμένα διαπροσωπικά συναισθηματικά προβλήματα και προβλήματα αποφάσεων. Είναι μια διαδικασία αλληλοεπικοινωνίας, ψυχολογικής υποστήριξης και παροχής βοήθειας. Αυτή η διαδικασία γίνεται μέσω μιας ομαδικής ή ατομικής συνεξέτασης με κάποιο ειδικό, σε θέματα που δυσκολεύουν, εμποδίζουν ένα άτομο στην καλή λειτουργία των διαπροσωπικών του σχέσεων. Τις σχέσεις του με τον ίδιο του τον εαυτό καθώς και τον τρόπο που μπορεί να αντιμετωπίζει τις εξωτερικές προκλήσεις και προβλήματα. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα το άτομο να θέτει στόχους, να προγραμματίζεται, να αποφασίζει για τον εαυτό του και να αποδέχεται τον εαυτό του και τις καταστάσεις έτσι ώστε να φτάσει στην αυτοπραγμάτωση του (Μαλικιώση-Λοΐζου, 2001, 2012).

Παρόλα αυτά λόγω του ότι η συμβουλευτική είναι ένας απ' τους πιο συχνά αναφερομένους ορούς τα τελευταία χρόνια και αποτελεί ένα συστηματικό αντικείμενο

έρευνας έχουν γραφτεί πολλοί όροι, οι οποίοι δεν είναι εφικτό να καταγραφούν στην παρούσα εργασία. Όμως για να είναι πιο εύκολος ο διαχωρισμός, βιβλιογραφικά έχει καταγραφεί και το τι δεν είναι συμβουλευτική. Συμβουλευτική για παράδειγμα δεν είναι η απλή παροχή πληροφοριών, η παροχή συμβουλών χωρίς το ίδιο το άτομο να συμμετέχει στην αναζήτηση λύσης στο πρόβλημά του και ο επηρεασμός των στάσεων, πεποιθήσεων και συμπεριφορών του άλλου ατόμου. Επιπλέον συμβουλευτική δεν είναι η πίεση και ο εξαναγκασμός ή μια οποιαδήποτε απλή συνέντευξη, αφού η συνέντευξη αποτελεί βασική τεχνική στη συμβουλευτική διαδικασία (Δημητρόπουλος, 1999, Κοσμίδου-Hardy & Γαλανουδάκη-Ράπτη, 1996).

Κατά τη διάρκεια της συμβουλευτικής διαδικασίας αναπτύσσεται λοιπόν, μια ιδιαίτερη διαπροσωπική σχέση ανάμεσα στον σύμβουλο και τον/τους συμβουλευόμενο/ους. Για αυτό είναι στο χέρι του συμβούλου, μέσω των ικανοτήτων του να δημιουργήσει ένα κλίμα το οποίο να βοηθάει το άτομο να νιώσει ασφαλής και ελεύθερος να εξερευνήσει τον εαυτό του και τα συναισθήματά του (Κοσμίδου-Hardy, & Γαλανουδάκη-Ράπτη, 1996). Μέσα από αυτή τη σχέση και το κλίμα που θα αναπτύσσεται, επιτυγχάνονται και οι στόχοι της συμβουλευτικής διαδικασίας, οι οποίοι ορίζονται με βάση τις ανάγκες του ατόμου και όχι με βάση τις επιθυμίες του συμβούλου.

2.2 Οι στόχοι της συμβουλευτικής

Βιβλιογραφικά, λόγω του ότι υπάρχουν διάφοροι ορισμοί για τον όρο συμβουλευτική, καθώς αρκετοί μελετητές εστιάζουν σε διαφορετικά χαρακτηριστικά της, υπάρχουν και διάφοροι σκοποί της Συμβουλευτικής, που είναι και ευρέως αποδεκτοί από όλες τις θεωρητικές «Σχολές» της Συμβουλευτικής. Οι σκοποί θα πρέπει να ορίζονται όχι με βάση τις επιθυμίες του Συμβούλου αλλά με βάση τις ανάγκες του ατόμου. Επιπλέον σύμφωνα με την Μαλικιώση- Λοϊζου (2012), οι στόχοι της συμβουλευτικής απορρέουν μέσα από την εκτίμηση του προβλήματος του συμβουλευόμενου, από τον σύμβουλο.

Ένας γενικός σκοπός της συμβουλευτικής, είναι οι συμβουλευόμενοι να εξασφαλίσουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις, οι οποίες θα βοηθήσουν το άτομο να φτάσει σε ένα επίπεδο αυτονομίας και αυτογνωσίας. Ουσιαστικά, να αποκτήσουν οι συμβουλευόμενοι, πλήρη επίγνωση της συμπεριφοράς τους, των αξιών τους, των στάσεων

τους, των συναισθημάτων τους και των πεποιθήσεών τους (Μαλικιώση- Λοΐζου, 2012). Ένας ακόμη στόχος είναι να δοθεί στο άτομο η δυνατότητα γνωριμίας και αξιοποίησης των δυνάμεων του προς όφελός του με σκοπό να αναπτυχθεί ένα συναισθηματικό κλίμα που θα βοηθήσει το άτομο στην ανάπτυξη του. Μέσα από αυτό το κλίμα το άτομο θα νιώσει την ασφάλεια και την ελευθερία για να εξερευνήσει τον εαυτό του και να έρθει σε επαφή με τα δικά του συναισθήματά (Κοσμίδου-Hardy & Γαλανουδάκη-Ράπτη, 1996).

Με γνώμονα τους γενικούς σκοπούς της συμβουλευτικής, ο Δημητρόπουλος (2000) οργάνωσε και κατέγραψε μερικούς ειδικότερους στόχους. Στόχοι της συμβουλευτικής είναι :

- Να βοηθήσει το άτομο να αποκτήσει επίγνωση του εαυτού του.
- Να βοηθήσει το άτομο να χρησιμοποιήσει τις δυνατότητές του και ό,τι διαθέτει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για δική του ωφέλεια.
- Να βοηθήσει το άτομο στην προσπάθειά του να προσαρμοστεί λειτουργικά στο επαγγελματικό και κοινωνικό του περιβάλλον.
- Να το βοηθήσει να κάνει ελεύθερες και αβίαστες επιλογές σύμφωνα με την προσωπικότητά του και τις δικές του ανάγκες.
- Να το βοηθήσει να διαμορφώσει έναν αξιολογικό κώδικα ώστε βασιζόμενο σε αυτόν να μπορεί να λειτουργήσει στο ευρύτερο σύστημά του και να μην περιθωριοποιείται.
- Να το βοηθήσει να εξελιχθεί σε προσωπικό, επαγγελματικό και κοινωνικό επίπεδο.

Γενικότερα η συμβουλευτική στηρίζει και παροτρύνει τους ανθρώπους να βοηθούν τους εαυτούς τους να σκέφτονται θετικά για τους ίδιους αλλά και για τα προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίζουν. Ακόμη τους βοηθά να αντιληφθούν ότι αυτά τα προβλήματα μπορεί να είναι αποτέλεσμα της σχέσης τους με το κοινωνικό περιβάλλον και ιδιαίτερα με τους 'σημαντικούς άλλους', όπως είναι οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί, οι φίλοι και γενικότερα όσοι ασκούν άμεση επίδραση στο άτομο (Παπακωνσταντινοπούλου, 2011).

2.3 Ο ρόλος και τα χαρακτηριστικά ενός συμβούλου

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, σύμβουλος είναι ένα εξειδικευμένο άτομο, ένας ειδικά καταρτισμένος επαγγελματίας, ο οποίος συμβουλεύει, αναπτύσσοντας μια συμβουλευτική

σχέση και διάλογο, ανάμεσα στον ίδιο και στον συμβουλευόμενο του (Κλεφτάρας, 2009). Συνήθως προέρχεται από διάφορους επιστημονικούς χώρους, όπως της ιατρικής, της ψυχολογίας, της εκπαίδευσης κ.α.. Ο ρόλος του συμβούλου μπορεί να διαφοροποιείται ανάλογα με το πλαίσιο εφαρμογής του και τις ιδιαιτερότητες του χώρου εργασίας του. Ακόμη διαφοροποιείται και ανάλογα με τις περιπτώσεις που συνήθως αντιμετωπίζει και με τα άτομα τα οποία έρχεται σε επαφή (Κασσωτάκης, 2004).

Πιο συγκεκριμένα, οι βασικοί ρόλοι που μπορεί να αναλάβει ένας σύμβουλος είναι κυρίως τρεις, ο προληπτικός, ο εκπαιδευτικός/εξελικτικός και ο θεραπευτικός. Όσον αφορά στον προληπτικό ρόλο, ο Σύμβουλος μπορεί να προλάβει καταστάσεις, να προβλέψει ή και πολλές φορές να ματαιώσει διάφορες δυσκολίες που μπορεί να εμφανιστούν στην ζωή του συμβουλευόμενου/ής στο μέλλον. Ο δεύτερος ρόλος του Συμβούλου είναι ο εκπαιδευτικός/εξελικτικός, ο οποίος βοηθάει το άτομο να αξιοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις δυνατότητές του και να αλλάξει τις ενέργειες του που τον καθιστούν μη αποτελεσματικό και δυσλειτουργικό στην ζωή του. Τέλος, ο Σύμβουλος επιτελεί και ρόλο θεραπευτικό καθώς στηρίζει άμεσα το άτομο που βιώνει κάποια κρίσιμη και πολύ δύσκολη κατάσταση. Παρόλα αυτά υπάρχουν και άλλοι ρόλοι όπως ο ερευνητικός, όταν ο Σύμβουλος ασχολείται με θέματα έρευνας στον τομέα της Συμβουλευτικής ή ο διοικητικός ρόλος, όταν ο σύμβουλος παρέχει διοικητικό έργο σε κάποιο συμβουλευτικό κέντρο ή κέντρο αποκατάστασης (Μαλικιώση-Λοΐζου, 2012, Ζώης & Δημητρακόπουλος, 2003).

Εκτός όμως από τους πιο πάνω βασικούς ρόλους, γενικότερα γίνεται αντιληπτό ότι ο ρόλος του συμβούλου είναι ιδιαίτερα δύσκολος, καθώς για να καταφέρει να προσεγγίσει τους μαθητές και να τον εμπιστευτούν και αυτοί, χρειάζεται να έχει κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Αρχικά είναι απαραίτητο να αγαπάει και να ενδιαφέρεται για το άτομο που έχει απέναντί του και να σέβεται τη διαφορετική γνώμη του άλλου. Χρειάζεται να είναι απαλλαγμένος/η από φανατισμούς, εμμονές, στερεότυπα και προκαταλήψεις και να είναι ευαισθητοποιημένος με τα προβλήματα της ανθρωπότητας. Επιπλέον πρέπει συνεχώς να ενημερώνεται και να αντιλαμβάνεται τη σύγχρονη πραγματικότητα και να είναι ειλικρινής (Μυλωνά-Καλαβά, 2001).

Ένας σύμβουλος είναι απαραίτητο να μαθαίνει και να αναπτύσσει τόσο τον ίδιο του τον εαυτό όσο και τις ανάλογες δεξιότητες που απαιτούνται. Πρέπει να είναι καλός παρατηρητής, βλέποντας από αντικειμενική σκοπιά τους μαθητές και τα θέματα που τους απασχολούν. Επίσης να προσπαθεί τις διάφορες δεξιότητες που απέκτησε μέσα από την εμπειρία του, να τις εφαρμόζει πρώτα στον ίδιο του τον εαυτό και έπειτα στους άλλους. Το άτομο πρέπει να είναι ανοιχτό στην εμπειρία, και να προσπαθεί να βελτιώνεται και να εξελίσσεται συνεχώς. Να ενημερώνεται για τις εξελίξεις που υπάρχουν στον κόσμο σε διάφορους τομείς, γιατί αυτές είναι που απασχολούν και επηρεάζουν τους νέους σήμερα.

Από την άλλη ο Rogers προσθέτει ακόμη τρία χαρακτηριστικά τα οποία τα θεωρεί απαραίτητα για ένα/ μια σύμβουλο ή ψυχοθεραπευτή. Πρώτο χαρακτηριστικό είναι η ενσυναίσθηση, ώστε ο/η σύμβουλος να μπορεί να κατανοεί τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τον τρόπο που αντιλαμβάνεται τον κόσμο γύρω του, το άτομο που βρίσκεται απέναντι του. Ενσυναίσθηση είναι η επίγνωση των συναισθημάτων και των ανησυχιών των άλλων ανθρώπων, η κατανόηση και η ενίσχυσή τους αλλά και η υποστήριξη και το ενεργό ενδιαφέρον κάποιου για τις ανησυχίες του άλλου (Goleman, 2009). Ακόμη είναι απαραίτητο να αναγνωρίζει το άτομο που βρίσκεται απέναντι του, σαν ένα αξιόλογο πλάσμα που το αποδέχεται, χωρίς να το επικρίνει, και να είναι πρόθυμος να ασχοληθεί με το θέμα του. Ακόμη η γνησιότητα, η οποία προϋποθέτει την αυτογνωσία και το ειλικρινές ενδιαφέρον, ώστε να μπορεί να συμπεριφέρεται με τρόπο αληθινό, αυθεντικό, ζεστό και ανθρώπινο, χωρίς να υποκρίνεται με κύριο σκοπό να κάνει τον/την συμβουλευόμενο/η να νιώσει άνετα. Και τέλος να αποδέχεται τους ανθρώπους έτσι όπως είναι, χωρίς να τους ασκεί κριτική και χωρίς να θέτει τους δικούς του συγκεκριμένους όρους γι' αυτό (Μαλικιώση-Λοϊζου, 2012).

Επιπλέον σύμφωνα με τον McLeod (2005), ο/η σύμβουλος πρέπει να έχει διαπροσωπικές δεξιότητες, εννοιολογική και αντιληπτική ικανότητα, προσωπική σταθερότητα, ικανότητα κατανόησης και εργασίας μέσα στα κοινωνικά συστήματα και τέλος ενδιαφέρον για μάθηση και έρευνα. Ακόμη να έχει αναπτύξει μια προσεκτική και ενεργητική ακρόαση, για να ακούει προσεκτικά και να έχει μια οπτική επαφή με τον/ την συμβουλευόμενο/η (Μαλικιώση-Λοϊζου, 2012). Άλλωστε ο σύμβουλος, σαν καλός ακροατής, πρέπει να ακούει προσεκτικά, να έχει καλή οπτική επαφή με τον συμβουλευόμενο, να αλλάζει τον τόνο, την ένταση και τον ρυθμό της φωνής του, έτσι

ώστε να δείχνει ενδιαφέρον και να επικεντρώνει όλη την προσοχή του (Μαλικιώση-Λοΐζου, 2012 Ivey & Gluckstern, 1995; Hutchby, 2005; Laughlin, 1999).

Εκτός από αυτά πρέπει να είναι έμπιστος, ειλικρινής και να σέβεται όλους τους ανθρώπους, ανεξαρτήτως φύλου και φυλής. Επιπρόσθετα θα πρέπει να έχει ικανότητες επικοινωνίας, αλλά και πνευματικές ικανότητες ώστε να σκέπτεται λογικά και να επιλύει προβλήματα χρησιμοποιώντας τη λογική και την αντίληψή του. Ένα επιπλέον προσόν που είναι εξίσου πολύ σημαντικό είναι να έχει γερό στομάχι και την ικανότητά του να αντιμετωπίζει τις καταστάσεις χωρίς να αποδιοργανώνεται ο ίδιος (Μαλικιώση-Λοΐζου, 2012). Παρόλα τα χαρακτηριστικά, ο/η σύμβουλος πρέπει να έχει ένα σύνολο από δεξιότητες και τεχνικές επικοινωνίας. Οι σημαντικότερες είναι η ανατροφοδότηση, η ενεργητική ακρόαση, η αντανάκλαση, η ελάχιστη ενθάρρυνση, η ανακεφαλαίωση και η ερμηνεία (Εμμανουηλίδου, 2014).

Με αυτά τα χαρακτηριστικά και τις δεξιότητες, ο/η σύμβουλος δεν θα έχει το ρόλο του 'ειδικού' απέναντι στο άτομο, αλλά τον ρόλο ενός ισότιμου ανθρώπου με το συμβουλευόμενο, ο οποίος συνεργάζεται και συμπεριφέρεται στον κάθε ένα με τον ίδιο τρόπο, ανεξάρτητα του ποιος είναι, πώς μοιάζει εξωτερικά και ποια είναι η προέλευση του (Μυλωνά-Καλαβά, 2001). Επιπλέον η χρήση των δεξιοτήτων που ειπώθηκαν, θα κάνουν πιο εύκολη την διαδικασία και των δυο, μα περισσότερο του/ της συμβουλευόμενου/ης για να αντιληφθεί τα προβλήματα που τον/την βασανίζουν και να τα απωθήσει πιο εύκολα. Όλα αυτά τα εφόδια θα βοηθήσουν τον εκπαιδευτικό να επιτύχει καλή επικοινωνία και καλές διαπροσωπικές σχέσεις με τους μαθητές στο σχολικό περιβάλλον, καθιστώντας τον ικανό να τους στηρίζει τους όποτε τον χρειάζονται.

2.4 Η συμβουλευτική στο σχολικό πλαίσιο

Με το πέρασμα των χρόνων, η συμβουλευτική σταδιακά αξιοποιήθηκε και αναπτύχθηκε σε πάρα πολλούς τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Ο θεσμός αυτός επεκτάθηκε λόγω της αναγκαιότητας παροχής βοήθειας και υποστήριξης σε ανθρώπους ανεξαρτήτως ηλικίας, επαγγέλματος και φύλου. Εκτός από υποστήριξη και βοήθεια, οι

άνθρωποι μέσα από την συμβουλευτική προσπαθούν να εξελιχθούν ομαλά σε διάφορους τομείς της ζωής τους όπως σε προσωπικό, κοινωνικό και επαγγελματικό τομέα.

Στην σύγχρονη εποχή, όπου υπάρχουν συνεχείς αλλαγές και διαρκώς μεταβαλλόμενες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες ο άνθρωπος καταλήγει να ζει στην αβεβαιότητα. Τα παιδιά και κυρίως οι έφηβοι είναι τα άτομα τα οποία βιώνουν αυτές τις καταστάσεις και τις συνέπειες στο έπακρο με αποτέλεσμα να εμποδίζουν την εκπαιδευτική τους διαδικασία και να επηρεάζουν τη σχολική τους επίδοση (Αθανασιάδου, 2011). Ακόμη, δεν αναπτύσσουν σταθερούς συναισθηματικούς δεσμούς, γίνονται ανασφαλείς και αγχώδεις και κάποτε μερίδα μαθητών μπορεί να εμφανίσουν καταθλιπτικά επεισόδια και δυσκολίες στην επικοινωνία και στις διαπροσωπικές τους σχέσεις (Αναγνωστοπούλου, 2005). Για αυτούς τους λόγους, κρίθηκε αναγκαίο να αναπτυχθεί η συμβουλευτική στον χώρο της εκπαίδευσης.

Σχολική συμβουλευτική είναι όταν η συμβουλευτική εφαρμόζεται σε ένα συγκεκριμένο χώρο όπως το σχολείο. Είναι ένας κλάδος ο οποίος εφαρμόζεται στο σχολείο κατά κανόνα από ένα εξειδικευμένο άτομο στην εφαρμογή της στην εκπαίδευση ψυχολόγο ή τον εξειδικευμένο εκπαιδευτικό (Δημητρόπουλος, 2005). Μέσα από την σχολική συμβουλευτική οι μαθητές/τριες ασχολούνται με προσωπικά, οικογενειακά, κοινωνικά, εκπαιδευτικά και επαγγελματικά θέματα που τους απασχολούν. Επίσης σαν θεσμός ασχολείται με την ατομική υποστήριξη των μαθητών, με προβλήματα και συγκρούσεις γονέων-μαθητών, συγκρούσεις μαθητών-εκπαιδευτικών και γονέων, διαταραχές μάθησης, διοργάνωση δραστηριοτήτων εκτός σχολείου κ.ά. (Μπρούζος & Ράπτη, 2001α).

Κατά τους Aurin, Gaude και Zimmermann (1973, όπ. αναφ. στο Τριάρχη-Herrmann, 2004), σχολική συμβουλευτική είναι η παροχή βοήθειας κατά τη διάρκεια της σχολικής πορείας, της μαθησιακής διαδικασίας και της ανάπτυξης. Ειδικότερα κατά τον Αντωνόπουλο, (1993) η σχολική συμβουλευτική ασχολείται με την ανάπτυξη και την προσαρμογή των μαθητών στο εκπαιδευτικό περιβάλλον, καθώς τους παρέχει τη δυνατότητα να συζητήσουν εμπιστευτικά τα προβλήματα που πιθανόν αντιμετωπίζουν σε κοινωνικό, συναισθηματικό, προσωπικό και μαθησιακό επίπεδο και ίσως να αφορούν τις διαπροσωπικές τους σχέσεις με τους συμμαθητές τους, τους γονείς ή τους εκπαιδευτικούς τους.

Ταυτόχρονα μέσα από την συμβουλευτική, οι μαθητές μπορούν να αναγνωρίσουν τα συναισθήματά τους, να μειώσουν το άγχος τους, να ενισχύσουν την αυτοεκτίμησή τους και τελικά να αντιμετωπίσουν τις ψυχοκοινωνικές δυσκολίες τους. Έτσι τους προσφέρεται συναισθηματική υποστήριξη (Μαλικιώση-Λοΐζου, 2001). Επίσης η σχολική συμβουλευτική βοηθάει τους μαθητές στη λήψη αποφάσεων (Δημητρόπουλος, 1994), στον επαγγελματικό τους προσανατολισμό και στη δημιουργία μιας θετικής στάσης τόσο προς τον εαυτό τους όσο και προς τους άλλους (Δημητρόπουλος, 2005).

Γενικότερα, η συμβουλευτική στην εκπαίδευση δεν εφαρμόζεται μόνο για το καλό των μαθητών, αλλά και για το καλό του σχολείου. Οι στόχοι της πρέπει να είναι εναρμονισμένοι με τις αναπτυξιακές ανάγκες, δυνατότητες και προβλήματα των μαθητών, αλλά και με τους σκοπούς του σχολείου (Δημητρόπουλος & Μπακατσή, 1996. Αγγελόπουλος, Πολυδώρου, & Πολυδώρου, 2006). Έτσι το κάθε σχολείο ανεξάρτητα από τους κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες που το διέπουν, μπορεί να είναι αποτελεσματικό προσαρμόζοντας τους στόχους και τη λειτουργία του στις ανάγκες των μαθητών (Χατζηχρήστου, 2004β., Bickel & Beaujean, 2005).

Η McLaughlin (1999) αποδίδει τρεις λειτουργίες στην σχολική συμβουλευτική. Η πρώτη είναι η εκπαιδευτική, η οποία έχει σαν στόχο τη κοινωνική και προσωπική ανάπτυξη των μαθητών και η δεύτερη είναι η αντανακλαστική, που έχει ως στόχο τη διερεύνηση των πιθανών επιπτώσεων της συμβουλευτικής στην ψυχική υγεία των μαθητών. Τρίτη είναι η λειτουργία ευημερίας, η οποία έχει ως στόχο τον προγραμματισμό και την αντίδραση σε θέματα που έχουν αντίκτυπο στην ευημερία των μαθητών. Έτσι είναι αναγκαίο η συμβουλευτική να αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας και του σχολικού πλαισίου γενικότερα, καθώς υποστηρίζει τους μαθητές στην προσπάθειά τους για πνευματική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη.

Γενικότερα η σχολική συμβουλευτική μπορεί να παρέχει βοήθεια σε τομείς που σχετίζονται με την προετοιμασία των μαθητών να αποδεχτούν και να αξιοποιήσουν τις δυνάμεις τους στον κόσμο (Μπρούζος, & Ράπτη 2001β). Επιπλέον βοηθά στις ανισότητες που προκύπτουν από το μορφωτικό, κοινωνικό και οικονομικό υπόβαθρο των πολιτισμικά διαφορετικών μαθητών (Μπρούζος 1998) και τις συνέπειες των οικονομικών, πολιτικών και κοινωνικών αλλαγών που λαμβάνουν χώρα στις μέρες μας. Ακόμη υποστηρίζει παραμελημένα ή και κακοποιημένα παιδιά και ασχολείται με θέματα χρήσης ουσιών και

φαινομένων παραβατικής συμπεριφοράς. Επιπρόσθετα ασχολείται και με τους γονείς, τον επαγγελματικό προσανατολισμό και την ενίσχυση των στόχων και των ιδανικών των παιδιών.

2.5 Η σχολική συμβουλευτική σε διάφορες χώρες

Η συμβουλευτική εμφανίζεται για πρώτη φορά γύρω στην πρώτη δεκαετία του 20ου αιώνα στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Όχι εντός του σχολικού πλαισίου, αλλά σε μορφή παιδικών κλινικών που έφεραν το όνομα «Child Guidance Clinic» στη Βοστώνη και στο Σικάγο και οι οποίες παρείχαν παράλληλα συμβουλευτική σε θέματα αγωγής και σχολική συμβουλευτική με εξατομικευμένη βοήθεια. Το 1923 καθιερώνεται στις Ηνωμένες Πολιτείες οριστικά ο θεσμός και ταυτόχρονα άρχισαν να εκπαιδεύονται άτομα στη συμβουλευτική, για να βρουν εργασία σε αυτό τον χώρο (Μάνος, 1991).

Σήμερα η σχολική συμβουλευτική στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής ασχολείται κυρίως με την παροχή συμβουλευτικής σε θέματα και προβλήματα που παρουσιάζονται στη σχολική πορεία (Educational Counseling), στον επαγγελματικό προσανατολισμό (Vocational Counseling) και σε ψυχολογικά προβλήματα, τόσο σε ατομική βάση όσο και στο πλαίσιο μιας ομάδας (Sieckendiek et al., 2002, όπ. αναφ. στο Τριάρχη-Herrmann, 2004). Σε έρευνα των Lapan, Gysbers & Petroski (2001) διαπιστώθηκε ότι οι μαθητές στα σχολεία της Αμερικής, όπου είχε εφαρμοσθεί η συμβουλευτική και η επαγγελματική καθοδήγηση, ανέφεραν ότι μετά την εμπειρία τους με την συμβουλευτική ένιωθαν ασφάλεια και είχαν καλύτερη ποιότητα εκπαίδευσης, βελτίωση διαπροσωπικών σχέσεων, μείωση δυσκολιών προσαρμογής στο σχολείο και υψηλότερες ακαδημαϊκές επιδόσεις.

Στην Γερμανία, ο όρος σχολική συμβουλευτική εμφανίζεται για πρώτη φορά στη δεκαετία του '60, στο πλαίσιο εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων για την παροχή συμβουλευτικής σε μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς εντός του σχολείου. Εκεί η σχολική συμβουλευτική στοχεύει στη στήριξη των μαθητών και στην παροχή εξατομικευμένης βοήθειας σε μαθητές με δυσκολίες ή διαταραχές κατά τη σχολική τους πορεία. Για αυτό εκεί ο τρόπος παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής στα σχολεία διαφέρει

(Τριάρχη-Herman, 2004). Επίσης στα σχολεία της Βρετανίας, η συμβουλευτική υποστήριξη εφαρμόζεται από το 1970 και είναι κυρίως θεραπευτική (McLaughlin, 1999).

Στην Ελλάδα ο θεσμός της συμβουλευτικής εφαρμόζεται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το 1978, με την καθιέρωση του μαθήματος «Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός» (Σ.Ε.Π.). Οι στόχοι μέσα από το μάθημα αυτό ήταν αρχικά η ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών, η πληροφόρησή τους για τα επαγγέλματα, και η αρμονική ένταξή τους στο κοινωνικό σύνολο. Στη συνέχεια, το 1999, ιδρύθηκαν τα Κέντρα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π) και τα Γραφεία Σ.Ε.Π. (ΓΡΑ.Σ.Ε.Π.), τα οποία έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στη συμβουλευτική διάσταση του θεσμού. Έτσι, μέχρι σήμερα, ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός αποτελεί μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος, χωρίς όμως να υπάρχει εντός του σχολικού πλαισίου (Σιδηροπούλου-Δημακάκου, 2006).

Στην Ελλάδα αποτελεί μεγάλο πρόβλημα ότι η σχολική συμβουλευτική δεν εφαρμόζεται σήμερα στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Οι σχολικοί σύμβουλοι δεν αποτελούν μέρος του σχολείου, άρα δεν έρχονται σε επαφή καθημερινά με τους μαθητές και τα προβλήματα που υπάρχουν. Λειτουργούν ως εξωτερικοί συνεργάτες των σχολικών μονάδων και παρεμβαίνουν στην εκπαιδευτική πραγματικότητα όταν τους ζητηθούν, ή τους αναζητήσουν οι συμβουλευόμενοι. Επιπλέον υπάρχει ένα κενό όσο αφορά τους ειδικά καταρτισμένους επαγγελματίες συμβούλους, καθώς πολλές φορές λόγω της έλλειψής τους οι εκπαιδευτικοί παίρνουν τον ρόλο αυτό, λόγω της καθημερινής τους επαφής με τα παιδιά. Όλο αυτό έχει αντίκτυπο στους μαθητές των ελληνικών σχολείων καθώς, πλέον στη σύγχρονη σχολική ζωή επικρατούν έντονοι ρυθμοί και έντονη μαθησιακή, πολιτισμική, κοινωνική και οικονομική ανομοιογένεια. Ακόμη υπάρχει μονομερής ή και ελλιπής επικοινωνία μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας (Μπρούζος, 1998).

Στην Κύπρο η σχολική συμβουλευτική, εμφανίστηκε το 1964, όταν ιδρύθηκε η Υπηρεσία Καθοδήγησης και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Υ.Κ.Ε.Π.). Στην συνέχεια το 1997, μετονομάστηκε σε Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (Υ.Σ.Ε.Α.) όπου και υπάρχει μέχρι σήμερα. Η μετονομασία της Υπηρεσίας σε ΥΣΕΑ κρίθηκε σκόπιμη ώστε να ανταποκρίνεται στις νέες διεθνείς πρακτικές και να αποδίδει καλύτερα τον κύριο ρόλο της Υπηρεσίας (Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας).

Η στελέχωση της Υ.Σ.Ε.Α. με μόνιμο προσοντούχο και ειδικά καταρτισμένο προσωπικό άρχισε το 1986 ενώ το 1990 εγκρίθηκε η ύπαρξη ξεχωριστών οργανικών θέσεων καθηγητών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (Σ.Ε.Α.) στα σχολεία (Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας). Σήμερα σε όλα τα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (γυμνάσια- λύκεια), στελεχώνονται ειδικά καταρτισμένοι σχολικοί σύμβουλοι εντός του σχολικού πλαισίου, με την μορφή του προσωπικού. Άρα ο σχολικός σύμβουλος είναι και αυτός προσωπικό του σχολείου που ασχολείται με τα ψυχοκοινωνικά θέματα των μαθητών και πολλές φορές κάνει και μαθήματα για ενημέρωση των μαθητών όσο αφορά τον επαγγελματικό προσανατολισμό. Επιπλέον μετά από την πανδημία του Covid, έχουν τοποθετηθεί πειραματικά σε κάποια δημοτικά σχολεία (πρωτοβάθμια εκπαίδευση), σχολικοί σύμβουλοι, λόγω των αυξημένων αναγκών που δημιουργηθήκαν μετά την πανδημία που άλλαξε τις ζωές όλων μας, ειδικά των μικρών παιδιών. Μελλοντικά, ίσως αν πετύχει η δοκιμή των συμβούλων εντός των δημοτικών σχολείων, ο θεσμός αυτός να εδραιωθεί με μόνιμο προσωπικό και στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

2.6 Απόψεις εκπαιδευτικών για τη Συμβουλευτική στα σχολεία στο εξωτερικό

Μέσα από διάφορες έρευνες που πραγματοποιήθηκαν σε διάφορες χώρες καταγραφήκαν πολλές απόψεις από εκπαιδευτικούς όσο αφορά τη συμβουλευτική στα σχολεία. Στην Αμερική, οι Ballard & Murgattoyed (1999) έκαναν μια έρευνα σε σχολικούς συμβούλους και εκπαιδευτικούς σε σχολεία, όπου οι περισσότεροι απάντησαν ότι η συμβουλευτική βοηθάει πρωτίστως στην προσωπική ανάπτυξη, μετά στην αντιμετώπιση κρίσεων και τέλος στην επαγγελματική ανάπτυξη.

Ο Lang (1999) μέσα από την έρευνα του, υποστηρίζει ότι οι εκπαιδευτικοί συχνά δεν κατανοούν τη φύση της συμβουλευτικής, καθώς είτε έχουν μια πολύ γενική άποψη για αυτήν, είτε η άποψή τους είναι λανθασμένη και μπερδεμένη. Πολλοί εκπαιδευτικοί βλέπουν τη συμβουλευτική σαν ένα είδος άμεσης βοήθειας ύστερα από κάποιας μορφής καταστροφή.

Στη Σκωτία, σύμφωνα με έρευνα που διεξήχθη σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Cooper et al 2005), οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί είχαν θετικές στάσεις και εκτιμούσαν τη συμβολή της συμβουλευτικής στην εκπαιδευτική διαδικασία. Παρόλα αυτά υπήρχαν λίγοι εκπαιδευτικών που την θεωρούσαν σαν μια περιττή υπηρεσία. Στην έρευνα των Gilman & Medway (2007) οι εκπαιδευτικοί κανονικής εκπαίδευσης δεν γνώριζαν επαρκώς το αντικείμενο της συμβουλευτικής σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς της ειδικής εκπαίδευσης.

Στην Ιρλανδία, ο Baginsky (2003) σε μια έρευνά του για τις στάσεις των εκπαιδευτικών, αναφέρει ότι το 98,4% των καθηγητών αξιολόγησαν τη συμβουλευτική σαν απαραίτητη ή σαν σημαντική. Στην Ελλάδα, η Γρηγοράτου (2010) συμπέρανε ότι οι εκπαιδευτικοί, θεωρούν ότι πρέπει πρώτα να γίνεται συμβουλευτική γονέων και στην συνέχεια συμβουλευτική μαθητών. Επίσης, να υπάρχει και η υποστήριξη των ίδιων των εκπαιδευτικών για τα προβλήματα συμπεριφοράς των μαθητών. Επιπρόσθετα στην έρευνα της Παπακωνσταντινοπούλου (2011) οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι η συμβουλευτική είναι αυτή που θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση προβλημάτων, συγκρούσεων, μαθησιακών δυσκολιών, βίας, θεμάτων ένταξης και δυσλειτουργικής συμπεριφοράς.

Τέλος στην έρευνα του Dimakos (2006) οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί θεωρούν πως η εισαγωγή συμβουλευτικών υπηρεσιών στο σχολείο είναι πολύ χρήσιμη και ουσιαστική και απαραίτητη. Έτσι μέσα από τις παραπάνω έρευνες φαίνεται ότι οι πλείστοι εκπαιδευτικοί εκτιμούν τη συμβολή της συμβουλευτικής και αναγνωρίζουν τη σημαντικότητα της στο σχολείο. Επίσης κατανοούν ότι βοηθά στην προσωπική ανάπτυξη των μαθητών/τριων και στην αντιμετώπιση των δυσκολιών τους.

Β' ΜΕΡΟΣ: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

3.1 Ο σκοπός της έρευνας

Μέσα από την βιβλιογραφική ανασκόπηση, διαφάνηκε η σημαντικότητα και η συνεισφορά που παρέχει η συμβουλευτική τόσο στο σχολικό πλαίσιο, όσο και στους μαθητές αλλά και στο προσωπικό του σχολείου. Παρόλα αυτά, φάνηκε ότι οι σε κάποιες περιπτώσεις οι εκπαιδευτικοί διαθέτουν λιγιστές γνώσεις όσο αφορά τον θεσμό της συμβουλευτικής εντός του σχολικού πλαισίου. Ένας βασικός λόγος είναι ότι η βιβλιογραφία είναι βασισμένη σε χώρες όπως η Αμερική, η Αγγλία κλπ., και κυρίως από την Ελλάδα, όπου ο θεσμός της Συμβουλευτικής είναι εκτός σχολικών πλαισίων. Οι σχολικοί σύμβουλοι στην Ελλάδα, στεγάζονται σε εξωτερικά κτήρια, με αποτέλεσμα οι εκπαιδευτικοί να μην έχουν άμεση επικοινωνία με αυτούς. Κάποιοι άλλοι περιοριστικοί παράγοντες που ίσως να επηρεάζουν, είναι η έλλειψη δεξιοτήτων από τους εκπαιδευτικούς ή και ακόμη η πίεση του χρόνου για κάλυψη της διδακτέας ύλης τους. Αντίθετα, στην Κύπρο ο σχολικός σύμβουλος είναι ενταγμένος μέσα στο σχολείο και θεωρείτε εκπαιδευτικό προσωπικό. Φυσικά υπάρχουν και ιδιώτες που εργάζονται εκτός με πληρωμή.

Επιπλέον στην ελληνική βιβλιογραφία παρουσιάζονται πολλές θεωρητικές μελέτες για τη σημασία του συμβουλευτικού ρόλου των εκπαιδευτικών προς τους/τις μαθητές/τριες, από την στιγμή που οι σχολικοί σύμβουλοι, σαν θεσμός, δεν βρίσκονται εντός του σχολείου. Ακόμη, υπάρχουν κάποιες θεωρητικές και ερευνητικές μελέτες με γενικό θέμα την αναγκαιότητα εφαρμογής της συμβουλευτικής στην εκπαίδευση, κυρίως μέσω των αντιλήψεων των μαθητών και όχι τόσο των εκπαιδευτικών. Έτσι φαίνεται να απουσιάζει η διερεύνηση των αντιλήψεων των ίδιων των εκπαιδευτικών σχετικά με τον θεσμό της συμβουλευτικής στα σχολεία. Επιπρόσθετα, δεν εξετάζεται μέσα από βιβλιογραφικές αναφορές ή έρευνες για το κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί είναι ενήμεροι για το θεσμό της συμβουλευτικής και το ρόλο του/ της συμβούλου στα σχολεία, τα οφέλη και τα μειονεκτήματα που μπορεί να προκύψουν κατά την εφαρμογή του θεσμού, αλλά και τα κυριότερα χαρακτηριστικά που θεωρούν πως χρειάζεται να διαθέτει ένας σύμβουλος. Το

κυριότερο από όλα είναι πως δεν υπάρχουν επαρκείς έρευνες που να αφορούν την συμβουλευτική για σχολεία της Κύπρου.

Σκοπός, λοιπόν, της παρούσας ερευνητικής εργασίας είναι η εξέταση και η διερεύνηση των στάσεων και των αντιλήψεων, των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των σχολείων της Κύπρου, ανεξαρτήτου περιοχής, φύλου και ειδικότητας απέναντι στην εφαρμογή του θεσμού της συμβουλευτικής στα σχολεία.

3.2 Ερευνητικά ερωτήματα

Με βάση τον σκοπό της έρευνας, δημιουργούνται τα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα:

1. Γνωρίζουν οι εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ποιος είναι ο ρόλος του/της συμβούλου στα σχολεία; Και αν ναι έχουν έρθει ποτέ σε επαφή μαζί του/της;
2. Τι θεωρούν οι εκπαιδευτικοί, ως συμβουλευτική διαδικασία με βάση τα στοιχεία που δόθηκαν;
3. Ποιο είναι το σημαντικότερο όφελος και ποιο μειονεκτήματα μπορεί να προκύψει από την εφαρμογή της συμβουλευτικής στα σχολεία;
4. Ποιο χαρακτηριστικό θεωρούν οι εκπαιδευτικοί, ότι χρειάζεται να διαθέτει ένας σύμβουλος για να προσφέρει συμβουλευτική υποστήριξη στους μαθητές/τριες;
5. Ποιον θεωρούν οι εκπαιδευτικοί, ως τον καταλληλότερο τρόπο παρέμβασης της συμβουλευτικής στο σχολικό πλαίσιο;
6. Πιστεύουν οι εκπαιδευτικοί ότι οι σχολικοί σύμβουλοι μπορούν να βοηθήσουν πραγματικά τους μαθητές σε σχέση με τον επαγγελματικό προσανατολισμό;

3.3 Χρησιμότητα της έρευνας

Κύριος σκοπός της παρούσας έρευνας, όπως προαναφέρθηκε πιο πάνω, είναι οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όσο αφορά τον θεσμό της συμβουλευτικής στα σχολεία της Κύπρου. Βιβλιογραφικά δεν υπάρχουν επαρκείς έρευνες που να διερευνούν και να ασχολούνται με τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τον θεσμό

της συμβουλευτικής. Ειδικότερα, δεν υπάρχουν επαρκείς έως και καθόλου έρευνες που να διεξάγονται σε σχολεία της Κύπρου για το συγκεκριμένο θέμα.

Μέσα από την πάροδο των χρόνων, αποδείχθηκε πως για να βελτιωθούν οι συνθήκες οποιασδήποτε κατάστασης ή και ακόμη για να γίνει πιο εύκολα αντιληπτή μια κατάσταση, χρειάζεται η καταγραφή αντιλήψεων, στάσεων, απόψεων και εμπειριών από άτομα που έχουν βρεθεί στην συγκεκριμένη κατάσταση. Έτσι στην συγκεκριμένη περίπτωση, οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται εντός των σχολείων, είναι σε θέση να δώσουν πιο εμπειριστατωμένες απόψεις για την συμβουλευτική από οποιονδήποτε άλλο. Έτσι η παρούσα εργασία, θα συμβάλει αφενός να γίνει πιο εύκολα αντιληπτό στον κάθε άνθρωπο, το τι είναι η συμβουλευτική, ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποιες οι αδυναμίες που ίσως έχει ο συγκεκριμένος θεσμός και το τι προσφέρει στους μαθητές. Το σημαντικότερο είναι πως τα αποτελέσματα της έρευνας θα είναι βγαλμένα από εκπαιδευτικούς που εργάζονται σε διάφορα σχολεία της Κύπρου, όπου βιβλιογραφικά δεν υπάρχουν αρκετές πληροφορίες που να προέρχονται από το νησί της Κύπρου.

3.4 Μέσο συλλογής δεδομένων

Η διαδικασία συλλογής δεδομένων έγινε μέσω της διεξαγωγής μίας ποσοτικής έρευνας. Ως εργαλείο συλλογής των δεδομένων επιλέχθηκε το ερωτηματολόγιο, λόγω των ερευνητικών ερωτημάτων της έρευνας. Αποτελεί μια διερευνητική έρευνα, η οποία συνήθως πραγματοποιείται για ένα ζήτημα, όπου υπάρχουν λίγες ή και καθόλου προηγούμενες μελέτες. Η ποσοτική έρευνα έχει αρκετά πλεονεκτήματα που συνάδουν με τα ερευνητικά ερωτήματα και το σκοπό της έρευνας.

Αρχικά η μελέτη επιδιώκει να λάβει πληροφορίες και να ορίσει το τι είναι ο θεσμός της συμβουλευτικής στα σχολεία Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Κύπρο. Η σαφήνεια των ερωτήσεων, η σταθερή δομή του ερωτηματολογίου αλλά και η καθορισμένη διαδικασία που ακολουθήθηκε αποτελούν τα πιο ισχυρά πλεονεκτήματα για την επιλογή της ποσοτικής έρευνας. Επιπλέον τα ερωτηματολόγια στάλθηκαν στους συμμετέχοντες ηλεκτρονικά. Αυτή η κατάσταση αποτελεί ένα ακόμη πλεονέκτημα, καθώς το ότι απουσιάζει ο ερευνητής κατά τη διεξαγωγή του ερωτηματολογίου, αυτόματα διασφαλίζεται η ανωνυμία του συμμετέχοντα και έτσι δημιουργείται ένα κλίμα ασφάλειας

και εμπιστοσύνης. Όλο αυτό έχει ως αποτέλεσμα, οι συμμετέχοντες να απαντούν με ειλικρίνεια και αυθορμητισμό και έτσι τα αποτελέσματα της έρευνας να είναι ειλικρινείς και όσο το δυνατό πιο αντικειμενικά χωρίς να επηρεάζεται η γνώμη του συμμετέχοντα (Matveev, 2002).

Για την κατασκευή και τον σχεδιασμό του ερωτηματολογίου λαμβάνονται υπόψη, τα θεωρητικά και ερευνητικά δεδομένα από μια προγενέστερη μεταπτυχιακή έρευνα της Παπακωνσταντινοπούλου (2011), που εξετάζει την αντίληψη των εκπαιδευτικών στο δημοτικό σχολείο για τη Σχολική Συμβουλευτική και ειδικότερα αναφέρει για τη Συμβουλευτική προς τους παλιννοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές (Παπακωνσταντινοπούλου, 2011). Επιπλέον λαμβάνονται υπόψη τα θεωρητικά και ερευνητικά δεδομένα, από μια ανάλογη έρευνα των Cooper, Hough, και Lound (2005), όπου επίσης η Παπακωνσταντινοπούλου αντίστοιχα είχε βασιστεί σε αυτούς.

Η δόμηση των ερωτημάτων έγινε με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα και με βάση το σκοπό και τους στόχους της εργασίας. Έτσι αυτό είχε ως αποτέλεσμα την ελάχιστη τροποποίηση των ερωτήσεων, με σκοπό να εξασφαλιστεί η καλύτερη συνάφεια του θεωρητικού μέρους με το πρακτικό. Κύριο μέλημα, ήταν να συνταχθεί ένα συνοπτικό, αλλά περιεκτικό, ερωτηματολόγιο, το οποίο θα απαιτούσε την αφιέρωση ελάχιστου χρόνου από πλευράς συμμετεχόντων για τη συμπλήρωσή του, με στόχο όμως τα καλύτερα αποτελέσματα. Αυτό, σε καμία περίπτωση δεν θα έθιγε την αξιοπιστία των ερευνητικών αποτελεσμάτων ή την ποιότητα της συνολικής ερευνητικής διαδικασίας.

Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε και αποστάλθηκε διαδικτυακά, μέσω της πλατφόρμας Google Forms και αποτελείται από 15 ερωτήσεις, όπου ο ερωτώμενος έχει απευθείας συμμετοχή, με την άμεση συμπλήρωση του ερωτηματολογίου από τον ίδιο από τη στιγμή που το λαμβάνει (Javeau, 2000). Οι πρώτες 4 ερωτήσεις είναι εισαγωγικές με σκοπό τη συλλογή δημογραφικών στοιχείων των συμμετεχόντων και αναφέρονται στο φύλο, στην ηλικία, στις βασικές σπουδές και την εκπαιδευτική υπηρεσία, σε έτη, του κάθε εκπαιδευτικού. Οι υπόλοιπες 11 ερωτήσεις, είναι ερωτήσεις κλειστού τύπου, λαμβάνοντας υπόψη ότι χρησιμοποιείται η ποσοτική έρευνα για την εύρεση αποτελεσμάτων. Μέσα από αυτές τις 11 ερωτήσεις, οι συμμετέχοντες είχαν 4 ερωτήσεις εναλλακτικής απάντησης του τύπου 'ΝΑΙ-ΟΧΙ' και 5 ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, όπου σε όλες τις ερωτήσεις οι συμμετέχοντες έπρεπε να επιλέξουν μια επιλογή. Τέλος

υπάρχουν 2 ερωτήσεις διαβαθμισμένης κλίμακας, οι οποίες οργανώνονται σε μια σειρά ερωτήσεων, τις οποίες καλείται να βαθμολογήσει ο ερωτώμενος με μια συγκεκριμένη κλίμακα (Βάμβουκας, 2007), από το 1 έως το 5 για να δηλώσουν κατά πόσο συμφωνούν ή όχι με τις αναφερόμενες προτάσεις (1- Καθόλου, 2- Λίγο, 3-Αρκετά, 4-Πολύ, 5-Πάρα πολύ).

Συνοψίζοντας, το ερωτηματολόγιο της έρευνας, εστιάζει στη διερεύνηση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών, αναφορικά με τη συμβουλευτική διαδικασία, στα Κυπριακά σχολεία της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Μέσα από τις ερωτήσεις εξετάζονται τα ακόλουθα:

- Αν γνωρίζουν οι εκπαιδευτικοί ποιος είναι ο ρόλος του/της συμβούλου στα σχολεία (ερώτηση 5), και αν ήρθαν ποτέ σε επαφή μαζί του κατά την εκπαιδευτική τους υπηρεσία (ερώτηση 6).
- Αν έχουν παραπέμψει, έστω και μια φορά, μαθητές στον/στην σύμβουλο του σχολείου και για ποιο λόγο (ερώτηση 7 και 8).
- Ποια στοιχεία θεωρούν οι εκπαιδευτικοί ότι αποτελούν συμβουλευτική διαδικασία στα σχολεία (ερώτηση 9).
- Τι θεωρούν οι εκπαιδευτικοί ότι μπορεί να αντιμετωπίσει η σχολική συμβουλευτική (ερώτηση 10).
- Ποιο θεωρούν οι εκπαιδευτικοί ως το σημαντικότερο όφελος από την εφαρμογή της Συμβουλευτικής σε Κυπριακά σχολεία της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ερώτηση 11).
- Ποιο θεωρούν οι εκπαιδευτικοί ως το μεγαλύτερο μειονέκτημα από την εφαρμογή της Συμβουλευτικής σε Κυπριακά σχολεία της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ερώτηση 12).
- Ποιο χαρακτηριστικό θεωρούν οι εκπαιδευτικοί ότι χρειάζεται να διαθέτει ένας σύμβουλος για να προσφέρει Συμβουλευτική υποστήριξη στους μαθητές/τριες (ερώτηση 13).
- Πως θεωρούν ότι η συμβουλευτική παρέμβαση πρέπει να γίνεται (ερώτηση 14).
- Αν πιστεύουν ότι ο σχολικός σύμβουλος μπορεί να βοηθήσει πραγματικά τους μαθητές σε σχέση με τον επαγγελματικό προσανατολισμό (ερώτηση 15).

3.5 Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Η ερευνητική διαδικασία έλαβε χώρα από τον Οκτώβριο του 2022 μέχρι τον Απρίλιο του 2023. Πρώτη προτεραιότητα της ερευνήτριας ήταν η σύνταξη ενός ερωτηματολογίου που θα προκαλεί το ενδιαφέρον των συμμετεχόντων, έτσι ώστε οι απαντήσεις που θα δίνονταν να αποτυπώνουν τις πραγματικές θέσεις και να αποδίδουν τις πραγματικές αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τη συμβουλευτική στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Κύπρο. Για αυτό τον λόγο, για την κατασκευή και την τροποποίηση του ερωτηματολογίου λήφθηκαν υπόψη τα ερωτηματολόγια της Παπακωνσταντινοπούλου (2011) και των Cooper et. al. (2005). Μετά την τροποποίηση, το ερωτηματολόγιο έλαβε τη τελική του μορφή, και συνοδεύτηκε από μια επιστολή που πληροφορούσε τους συμμετέχοντες σχετικά με το σκοπό και τους στόχους της έρευνας. Ακόμη υπήρχε μια φόρμα συναίνεσης, όπου πληροφορούσε, πως όλα τα δεδομένα τυγχάνουν αυστηρής εμπιστευτικότητας στη διαχείριση και ότι συναινούν και συμφωνούν εθελοντικά να συμμετάσχουν στην έρευνα. Τέλος υπήρχαν πληροφορίες για το πού οι συμμετέχοντες μπορούν να επικοινωνήσουν με τον ερευνητή για τυχόν απορίες κατά τη διάρκεια συμπλήρωσής του ερωτηματολογίου.

Ακόμη πραγματοποιήθηκε πιλοτική έρευνα για δοκιμή του ερωτηματολογίου σε 15 εκπαιδευτικούς, γυμνασίου και λυκείου, διαφορετικών ειδικοτήτων και διαφορετικής εργασιακής κατάστασης με αρχικό σκοπό την εύρεση δεικτών αξιοπιστίας και τον εντοπισμό κενών, ασαφειών καθώς και για να εκτιμηθεί ο χρόνος που χρειάζεται για να συμπληρωθεί το ερωτηματολόγιο. Η χορήγηση των ερωτηματολογίων έγινε διαδικτυακά μέσα ηλεκτρονικών ταχυδρομείων, μετά την σχετική επικοινωνία που είχε η ερευνήτρια με τον κάθε συμμετέχοντα. Με αυτό τον τρόπο η διάδοση του ερωτηματολογίου έγινε με πιο εύκολο τρόπο, χωρίς η ερευνήτρια να χρειάζεται να βρίσκει δια ζώσης όλους τους εκπαιδευτικούς. Έτσι οι συμμετέχοντες είχαν όσο χρόνο ήθελαν για να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο, χωρίς να νιώθουν πίεση για το πως, πότε και τι θα απαντούσαν. Επίσης μέσω της απουσίας του ερευνητή κατά τη διεξαγωγή του ερωτηματολογίου, αυτόματα διασφαλίζεται η ανωνυμία του συμμετέχοντα και έτσι δημιουργείται ένα κλίμα ασφάλειας και εμπιστοσύνης με όσο το δυνατό πιο αντικειμενικές απαντήσεις. Ως προς τον τρόπο και τον χρόνο συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων, αν και παρατηρήθηκαν διαφορές

ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς, σε γενικές γραμμές δεν υπήρξαν πολλές καθυστερήσεις ή προβλήματα.

3.6 Στατιστικές αναλύσεις

Η επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων έγινε με χρήση του στατιστικού λογισμικού SPSS έκδοση 29. Αρχικά συγκεντρώθηκαν οι απαντήσεις των ερωτηματολογίων μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Google Forms και στην συνέχεια μεταφέρθηκαν στο στατιστικό λογισμικό SPSS. Μετέπειτα ακολούθησε ο έλεγχος και η αρίθμηση αυτών καθώς και η κωδικοποίηση των απαντήσεων των υποκειμένων του δείγματος.

Στην αρχή η ανάλυση επικεντρώθηκε στην περιγραφική στατιστική βγάζοντας κάποια αρχικά συμπεράσματα από τις σχετικές συχνότητες στις απαντήσεις που δόθηκαν ανά ερώτηση. Στις ερωτήσεις κλίμακας πραγματοποιήθηκε ανάλυση αξιοπιστίας με χρήση του τεστ άλφα του Cronbach και την επιλογή scale if item deleted. Η τιμή του δείκτη Cronbach βρέθηκε $\alpha > 0,8$ οπότε η αξιοπιστία κρίθηκε ικανοποιητική και δεν χρειάστηκε να αφαιρεθεί κάποια ερώτηση από τη διαδικασία της ανάλυσης.

Στη συνέχεια έγινε ανάλυση συσχετίσεων με τον εντοπισμό μέσων όρων και τυπικών αποκλίσεων. Επίσης πραγματοποιήθηκαν παραμετρικοί έλεγχοι (t-test) για ανεξάρτητα δείγματα και πιο συγκεκριμένα στις ερωτήσεις σε κλίμακα Likert. Ακόμη έγινε και ο διαχωρισμός του φύλου (άντρας-γυναίκα), και μέσω των παραμετρικών ελέγχων (t-test) και της περιγραφικής ανάλυσης σε κάποιες ερωτήσεις της κλίμακας Likert εντοπίστηκαν οι διαφορές και οι απόψεις των δυο φύλων.

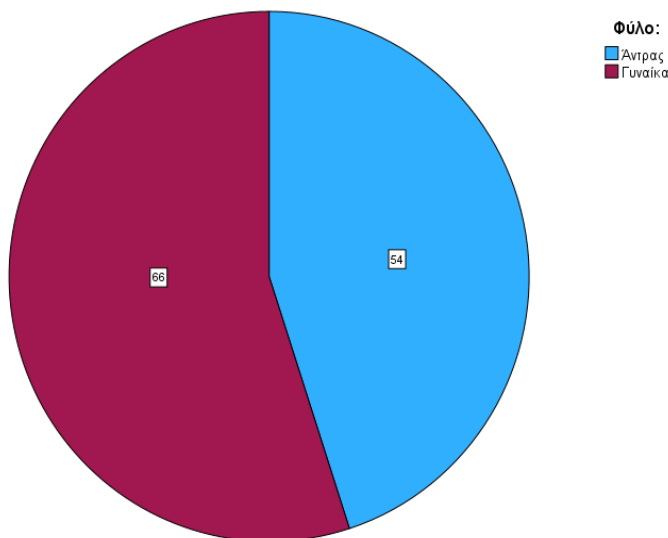
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

4.1 Το προφίλ του δείγματος

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (γυμνάσια-λύκεια), και οι συμμετέχοντες επιλέχθηκαν από διάφορες περιοχές της Κύπρου. Το συνολικό δείγμα της έρευνας ήταν 120 (N=120) εκπαιδευτικοί. Από τους συμμετέχοντες 66 ήταν γυναίκες και 54 άντρες. Το μοναδικό κοινό τους στοιχείο είναι ότι, κατά την περίοδο της διενέργειας της έρευνας, εργάζονταν σε κάποιο Γυμνάσιο ή Λύκειο των ευρύτερων περιοχών της Κύπρου. Η κατηγοριοποίηση του δείγματος σε ηλικιακές ομάδες έδειξε πως οι περισσότεροι συμμετέχοντες ήταν μεταξύ 31 και 40 ετών με ποσοστό 34,2% και ακολούθως μεταξύ 41 και 50 ετών με ποσοστό 28,3%. Πολύ κοντά σε ποσοστά στην ηλικία 41 μέχρι 50 ετών, ήταν και οι συμμετέχοντες άνω των 50 ετών με ποσοστό 27,5%. Ενώ το μικρότερο ποσοστό παρατηρήθηκε στην ηλικιακή ομάδα μεταξύ 21 και 30 ετών. Το φύλο των συμμετεχόντων παρουσιάζεται στο γράφημα 1, ενώ η ηλικία των συμμετεχόντων παρουσιάζεται στον πίνακα 1:

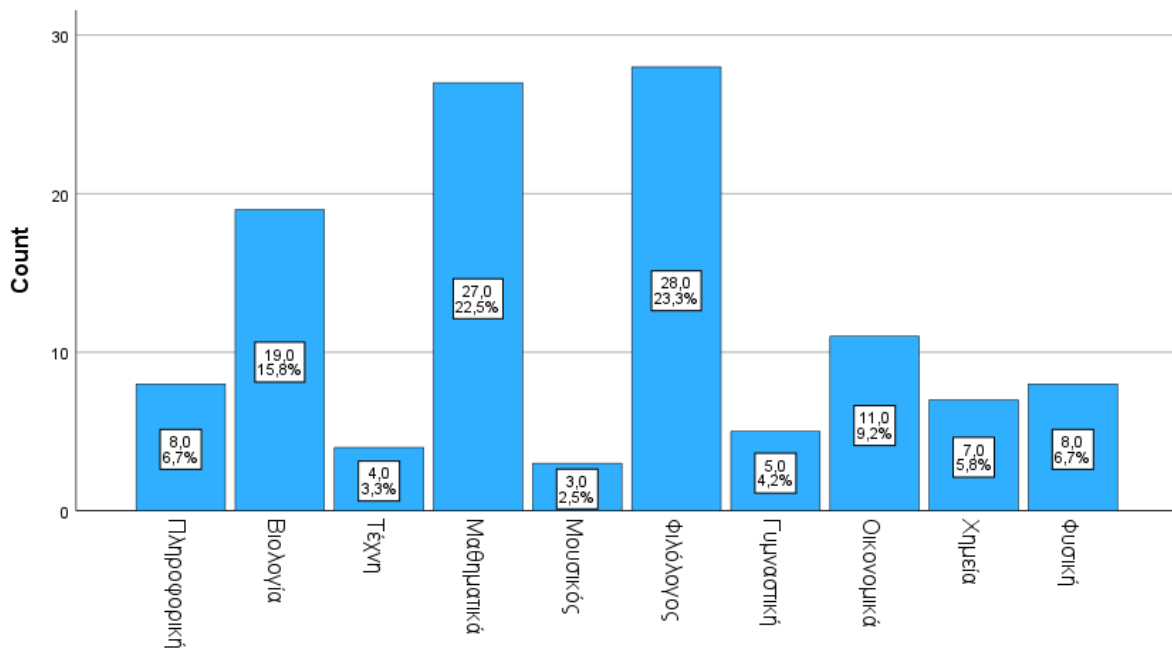
Πίνακας 1 : Κατανομή εκπαιδευτικών ως προς την ηλικία (N=120)

Ηλικία	Συχνότητα	Ποσοστό στα %
21-30	12	10,0
31-40	41	34,2
41-50	34	28,3
>50	33	27,5

Γράφημα 1: Φύλο εκπαιδευτικών (N=120)

Όσον αφορά τις βασικές σπουδές, οι περισσότεροι συμμετέχοντες έχουν ως βασικές σπουδές την Φιλολογία με ποσοστό 23,3% (28 άτομα) και στην συνέχεια με ποσοστό 22,5% έρχεται το πτυχίο των Μαθηματικών (27 άτομα). Ακολούθως βρίσκονται οι σπουδές στην Βιολογία με ποσοστό 15,8% (19 άτομα) και οι σπουδές των οικονομικών με ποσοστό 9,2% (11 άτομα). Ενώ μικρότερα ποσοστά παρατηρήθηκαν στις σπουδές της Φυσικής, Πληροφορικής, Χημείας, Γυμναστικής, Τέχνης και Μουσικής. Πιο συγκεκριμένα τα ποσοστά και η συχνότητα των βασικών σπουδών των εκπαιδευτικών παρουσιάζονται στο γράφημα 2:

Βασικές σπουδές:

Γράφημα 2: Βασικές σπουδές εκπαιδευτικών (N=120)

Τέλος όσο αφορά την εκπαιδευτική υπηρεσία των εκπαιδευτικών σε έτη, οι περισσότεροι εργάζονται ως εκπαιδευτικοί τα τελευταία 11-20 χρόνια με ποσοστό 60,8% (73 άτομα), ενώ τα υπόλοιπα άτομα έχουν εκπαιδευτική υπηρεσία πάνω από 21 χρόνια με ποσοστό 27,5 (33 άτομα). Το μικρότερο ποσοστό παρατηρείται στην εκπαιδευτική υπηρεσία μεταξύ των ετών 1-10 χρόνια με ποσοστό 11,7 (14 άτομα). Πιο συγκεκριμένα τα ποσοστά και η συχνότητα των εκπαιδευτικών υπηρεσιών σε έτη των εκπαιδευτικών παρουσιάζονται στον πίνακα 2:

Πίνακας 2 : Εκπαιδευτική υπηρεσία σε έτη των εκπαιδευτικών (N=120)

Εκπαιδευτική υπηρεσία	Συχνότητα	Ποσοστό στα %
1-10	14	11,7
11-20	73	60,8
>21	33	27,5

4.2 Περιγραφή και Ανάλυση των Δεδομένων

Στην ενότητα αυτή των αποτελεσμάτων παρουσιάζονται οι αναλύσεις που διενεργήθηκαν και για τις υπόλοιπες 11 ερωτήσεις του ερωτηματολογίου, με τη βοήθεια του στατιστικού λογισμικού SPSS.

Μετά τις ερωτήσεις που αφορούν τα δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων, οι εκπαιδευτικοί καλούνταν να απαντήσουν σε τρεις ερωτήσεις εναλλακτικής απάντησης του τύπου 'ΝΑΙ-ΟΧΙ'. Και στις τρεις ερωτήσεις σχετικά με το αν οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν ποιος είναι ο ρόλος του/ της συμβούλου στα σχολεία, και αν έχουν έρθει ποτέ σε επαφή μαζί τους, όπως και επίσης κι αν έχουν παραπέμψει, έστω και μια φορά, σε αυτόν/ αυτήν μαθητές, οι απαντήσεις ήταν ομόφωνες. Όλοι οι συμμετέχοντες έχουν απαντήσει με θετική απάντηση, όπου γίνεται αντιληπτή η άποψη ότι όλοι γνωρίζουν τους/ τις συμβούλους του σχολείου και όλοι έχουν έρθει σε επαφή μαζί τους παραπέμποντας σε αυτούς μαθητές.

Η ερώτηση 7, που σχετίζεται με το αν οι εκπαιδευτικοί έχουν παραπέμψει, έστω και μια φορά, στον/ στην σύμβουλο μαθητές, συνδέεται και με ένα δεύτερο ερώτημα. Το δεύτερο ερώτημα το απαντούσαν όσοι, στην προηγούμενη ερώτηση, είχαν δώσει θετική απάντηση καθώς έπρεπε να απαντήσουν σε τι αφορούσε η παραπομπή. Λόγω του ότι όλοι ήταν ομόφωνοι θετικά, και σε αυτή την ερώτηση το δείγμα είναι 120 άτομα (N=120). Ο λόγος της παραπομπής με το μεγαλύτερο ποσοστό θετικών απαντήσεων ήταν ο επαγγελματικός προσανατολισμός με 33,3% και μετά ακολουθούν οι απαντήσεις που αφορούν τα οικογενειακά ζητήματα και αυτή με την απάντηση 'όλα τα παραπάνω' καθώς υπάρχει ισοψηφία με ποσοστό 26,7%. Πιο μικρό ποσοστό είχε η απάντηση των μαθησιακών δυσκολιών, ενώ κανείς/ καμιά δεν απάντησε τις ενδοσχολικές συγκρούσεις.

Πιο συγκεκριμένα τα ποσοστά και η συχνότητα για τις παραπομπές, παρουσιάζονται στον πίνακα 3:

Πίνακας 3: Λόγοι παραπομπής των μαθητών (N=120)

Λόγοι παραπομπής	Συχνότητα	Ποσοστό στα %
Επαγγελματικός προσανατολισμός	40	33,3
Οικογενειακά ζητήματα	32	26,7
Μαθησιακές δυσκολίες	16	13,3
Ενδοσχολικές συγκρούσεις	0	0
Όλα τα παραπάνω	32	26,7

Στην ερώτηση 9, που αφορά τα στοιχεία που οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι αποτελούν συμβουλευτική διαδικασία στα σχολεία αρχικά εξήχθησαν οι μέσοι όροι και οι τυπικές αποκλίσεις για κάθε ένα από τα στοιχεία. Στο ψηλότερο βαθμό συμφωνίας φαίνεται να ισοβαθμούν ο επαγγελματικός προσανατολισμός με $M= 5$ και $SD= ,000$ και οι συμβουλές προς τους μαθητές $M= 5$ και $SD= ,000$, ενώ στη συνέχεια ισοβαθμούν η συνεργασία με τους μαθητές για επίλυση των προβλημάτων τους με $M= 4,73$ και $SD= 0,576$ και η βοήθεια στους μαθητές να εξερευνήσουν και να βιώσουν τα συναισθήματα τους με $M= 4,73$ και $SD= 0,444$. Με μικρότερους μέσους όρους παρατηρήθηκαν η στήριξη των εκπαιδευτικών στο έργο τους με $M= 3,93$ και $SD= 0,857$ και η δημιουργία κλίματος συνεργασίας μεταξύ δασκάλων και μαθητών με $M= 3,67$ και $SD= 0,702$ (Πίνακας 4).

Πίνακας 4: Τα στοιχεία που θεωρούν οι εκπαιδευτικοί ότι αποτελούν συμβουλευτική διαδικασία στα σχολεία (Σχολική Συμβουλευτική) (1- Καθόλου 2- Λίγο 3- Αρκετά 4- Πολύ 5- Πάρα πολύ).

	Μέσος όρος (<i>M</i>)	Τυπική απόκλιση (<i>SD</i>)
Επαγγελματικός προσανατολισμός	5	,000
Συμβουλές προς τους μαθητές	5	,000
Συνεργασία με τους μαθητές για επίλυση των προβλημάτων τους	4,73	0,576
Βοήθεια στους μαθητές να εξερευνήσουν και να βιώσουν τα συναισθήματα τους	4,73	0,444
Ενίσχυση της αυτοεκτίμησης των μαθητών	4,47	0,621
Αξιολόγηση της σχολικής επίδοσης των μαθητών	4,00	0,820
Στήριξη των εκπαιδευτικών στο έργο τους	3,93	0,857
Δημιουργία κλίματος συνεργασίας μεταξύ δασκάλων και μαθητών	3,67	0,702

Μέσα από τον διαχωρισμό του φύλου, διαπιστώθηκε ότι οι άντρες πιστεύουν πως αυτό που δεν αποτελεί συμβουλευτική διαδικασία είναι η δημιουργία κλίματος συνεργασίας μεταξύ δασκάλων και μαθητών (άντρες $M= 3,54$, $SD= 0,745$), σε αντίθεση με τις γυναίκες που θεωρούν πως η αξιολόγηση της σχολικής επίδοσης των μαθητών δεν αποτελεί συμβουλευτική διαδικασία (γυναίκες $M= 3,74$, $SD= 0,950$). Επίσης οι άντρες υποστηρίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό από τις γυναίκες, ότι η βοήθεια στους μαθητές να εξερευνήσουν και να βιώσουν τα συναισθήματα τους αποτελεί συμβουλευτική υποστήριξη (άντρες $M= 4,85$, $SD= 0,359$ / γυναίκες $M= 4,64$, $SD= 0,485$). Σε αντίθεση από τους άντρες, οι γυναίκες υποστηρίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό ότι η συνεργασία με τους μαθητές για επίλυση των προβλημάτων τους αποτελεί συμβουλευτική διαδικασία (άντρες $M= 4,70$, $SD= 0,461$ / γυναίκες $M= 4,76$, $SD= 0,658$).

Στην ερώτηση 10, που αφορά στο τι η σχολική συμβουλευτική μπορεί να αντιμετωπίσει και σε ποιο βαθμό, αρχικά εξήχθησαν οι μέσοι όροι και οι τυπικές αποκλίσεις για κάθε ένα από τους παράγοντες. Στο ψηλότερο βαθμό συμφωνίας φαίνεται να είναι οι συγκρούσεις μεταξύ των μελών της σχολικής μονάδας (διευθυντή-εκπαιδευτικών-μαθητών) με $M= 4,47$ και $SD= 0,501$ και στη συνέχεια ισοβαθούν τα προβλήματα ενδοσχολικής βίας με $M= 4,33$ και $SD= 0,473$ και τα προβλήματα συμπεριφοράς με $M= 4,33$ και $SD= 0,473$. Μετέπειτα είναι ο παράγοντας των μαθησιακών δυσκολιών με $M= 4,27$ και $SD= 0,576$, ενώ με τους μικρότερους μέσους όρους παρατηρήθηκαν οι συγκρούσεις μεταξύ εκπαιδευτικών-γονέων με $M= 4,07$ και $SD= 0,683$ και τα οικογενειακά προβλήματα με $M= 3,93$ και $SD= 0,683$.

Πίνακας 5: Αυτά που μπορεί να αντιμετωπίσει η σχολική συμβουλευτική και σε ποιο βαθμό (1- Καθόλου 2- Λίγο 3- Αρκετά 4- Πολύ 5- Πάρα πολύ).

	Μέσος όρος (M)	Τυπική απόκλιση (SD)
Συγκρούσεις μεταξύ των μελών της σχολικής μονάδας (διευθυντή-εκπαιδευτικών-μαθητών)	4,47	0,501
Προβλήματα ενδοσχολικής βίας	4,33	0,473
Προβλήματα συμπεριφοράς	4,33	0,473
Μαθησιακές δυσκολίες	4,27	0,576
Οι συγκρούσεις μεταξύ εκπαιδευτικών-γονέων	4,07	0,683
Συγκρούσεις μεταξύ εκπαιδευτικών-γονέων	3,93	0,683

Παρατηρήθηκε ότι, οι άντρες αλλά και οι γυναίκες εκπαιδευτικοί θεωρούν σε μεγαλύτερο βαθμό ότι οι συγκρούσεις μεταξύ των μελών της σχολικής μονάδας (διευθυντή-εκπαιδευτικών-μαθητών) μπορούν να αντιμετωπισθούν με συμβουλευτική. Αντίθετα δεύτερο στην προτίμηση των ανδρών είναι οι μαθησιακές δυσκολίες με $M= 4,31$ και $SD= 0,469$ και τα προβλήματα συμπεριφοράς με $M= 4,31$ και $SD= 0,469$. Σε αντίθεση,

οι γυναίκες απάντησαν πως δεύτερος παράγοντας όπου μπορεί η σχολική συμβουλευτική να λύσει είναι τα προβλήματα ενδοσχολικής βίας (γυναίκες $M= 4,47, SD= 0,503$).

Στην ερώτηση 11, που σχετίζεται με το ποιο είναι κατά τη γνώμη των συμμετεχόντων το σημαντικότερο όφελος από την εφαρμογή της Συμβουλευτικής στο σχολείο, οι περισσότεροι απάντησαν η βοήθεια όσον αφορά τον επαγγελματικό προσανατολισμό των μαθητών με ποσοστό 33,3 % (40 άτομα) και ακολουθεί η επίλυση των προβλημάτων των μαθητών και η Ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των μαθητών με ποσοστό 26,7% (32 άτομα). Μικρότερα ποσοστά έχουν οι απαντήσεις 'Καλύτερη προσαρμογή των μαθητών', ενώ μηδενικές απαντήσεις τα οφέλη 'Καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα' και 'Κλίμα συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών-μαθητών'. Πιο συγκεκριμένα τα ποσοστά και η συχνότητα για τα οφέλη, παρουσιάζονται στον πίνακα 6:

Πίνακας 6: Το σημαντικότερο όφελος από την εφαρμογή της Συμβουλευτικής στο σχολείο (N=120).

	Συχνότητα	Ποσοστό σε %
Βοήθεια όσο αφορά τον επαγγελματικό προσανατολισμό	40	33,3
Επίλυση των προβλημάτων των μαθητών	32	26,7
Ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των μαθητών	32	26,7
Καλύτερη προσαρμογή των μαθητών	13,3	16
Καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα	0	0
Κλίμα συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών-μαθητών	0	0

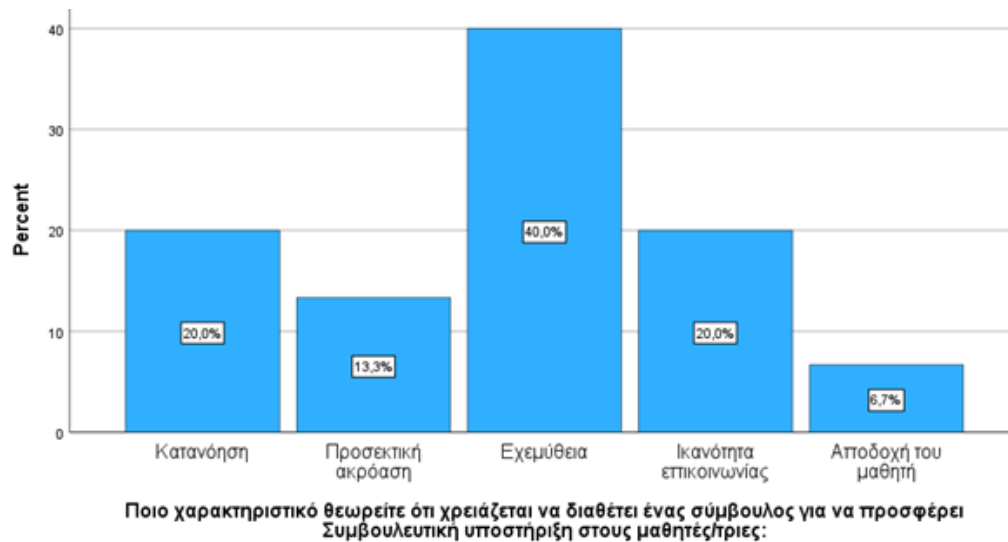
Στην ερώτηση 12, που σχετίζεται με το ποιο μειονέκτημα θεωρούν οι συμμετέχοντες, ότι μπορεί να προκύψει από την εφαρμογή της Συμβουλευτικής στο σχολείο, οι περισσότεροι απάντησαν την εκμετάλλευση των υπηρεσιών και της ώρας από τους μαθητές χωρίς λόγο με ποσοστό 66,7 % (80 άτομα), και στην συνέχεια με ποσοστό 20% (24 άτομα), η έλλειψη ανταπόκρισης από τους μαθητές. Τέλος με 13.3% (16 άτομα) βρίσκεται η έλλειψη συναίνεσης από τους γονείς, ενώ κανείς δεν επέλεξε τον στιγματισμό

των παιδιών. Πιο συγκεκριμένα τα ποσοστά και η συχνότητα για τα μειονεκτήματα, παρουσιάζονται στον πίνακα 7:

Πίνακας 7: Το μειονέκτημα που μπορεί να προκύψει από την εφαρμογή της Συμβουλευτικής στο σχολείο (N=120).

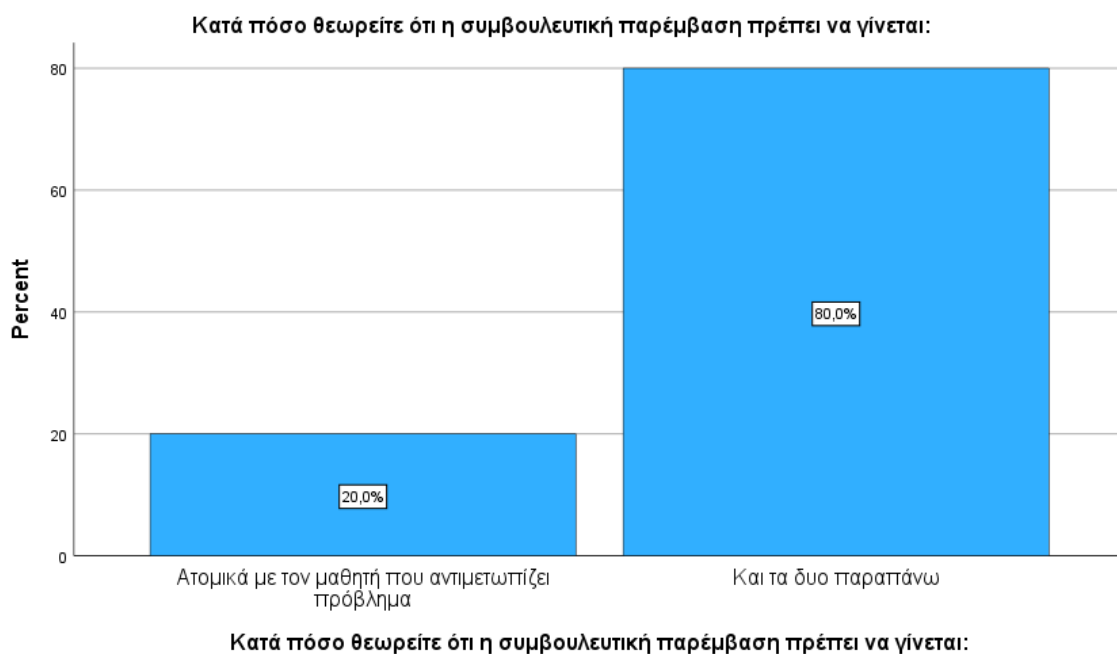
	Συχνότητα	Ποσοστό σε %
Εκμετάλλευση των υπηρεσιών και της ώρας από τους μαθητές χωρίς λόγο	80	66,7
Έλλειψη ανταπόκρισης από τους μαθητές	24	20,0
Έλλειψη συναίνεσης από τους γονείς	16	13,3
Στιγματισμός των μαθητών	0	0

Όσον αφορά το ποιο χαρακτηριστικό χρειάζεται να διαθέτει ένας σύμβουλος για να προσφέρει Συμβουλευτική υποστήριξη στους μαθητές/τριες, οι περισσότεροι απάντησαν την εχεμύθεια με ποσοστό 40% (48 άτομα) και στην συνέχεια ισοβαθούν τα χαρακτηριστικά της κατανόησης και της ικανότητας επικοινωνίας με ποσοστό 20% (24 άτομα). Μικρότερη συχνότητα έχουν τα χαρακτηριστικά της προσεκτικής ακρόασης και της αποδοχής του μαθητή, ενώ κανείς δεν επέλεξε το χαρακτηριστικό της ειλικρίνειας.

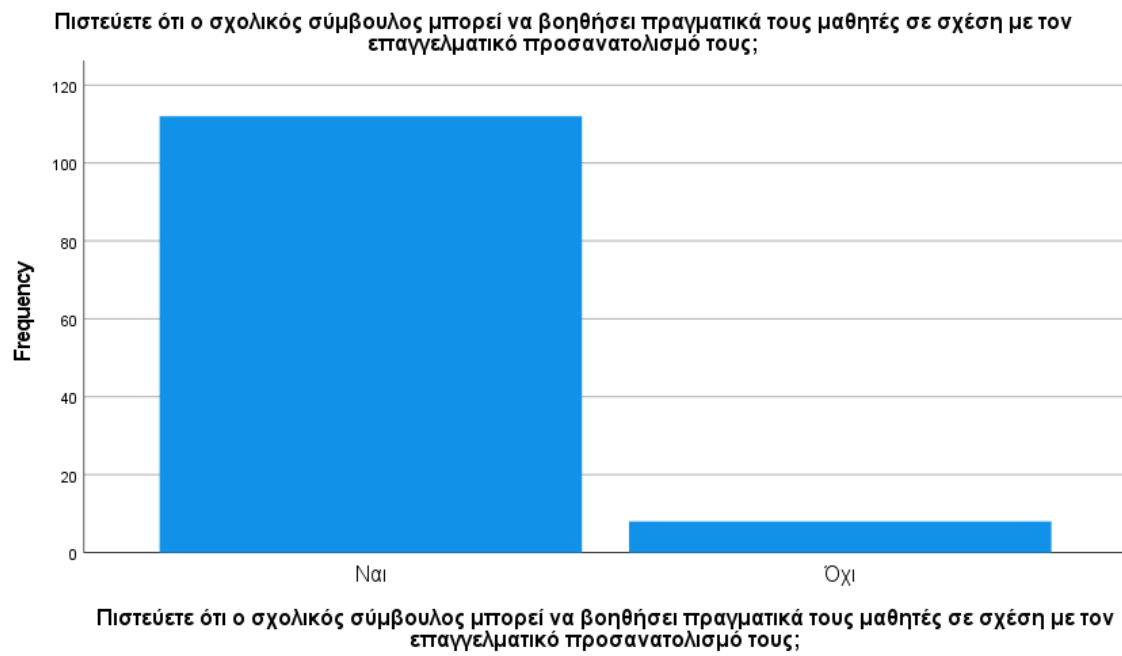
Γράφημα 3: Το χαρακτηριστικό που χρειάζεται να διαθέτει ένας σύμβουλος για να προσφέρει Συμβουλευτική υποστήριξη στους μαθητές/τριες (N=120).

Επιπρόσθετα στην ερώτηση 14, που αφορά στο κατά πόσο η συμβουλευτική παρέμβαση πρέπει να γίνεται ατομικά με το μαθητή που παρουσιάζει το πρόβλημα ή παρεμβαίνοντας στο σύνολο της εκπαιδευτική κοινότητας για να αλλάξει τον τρόπο λειτουργίας και το κλίμα που επικρατεί ή και με τα δύο παραπάνω, οι περισσότεροι απάντησαν και με τα δυο παραπάνω με ποσοστό 80% (96 άτομα). Πιο χαμηλά ποσοστά έχει η παρέμβαση που γίνεται ατομικά με το μαθητή που παρουσιάζει το πρόβλημα, ενώ κανείς δεν επέλεξε την παρέμβαση στο σύνολο της εκπαιδευτική κοινότητας για να αλλάξει τον τρόπο λειτουργίας και το κλίμα που επικρατεί.

Γράφημα 4: Συμβουλευτική παρέμβαση (N=120)

Τέλος στο ερώτημα του αν πιστεύουν όντως ότι ο σχολικός σύμβουλος μπορεί να βοηθήσει πραγματικά τους μαθητές σε σχέση με τον επαγγελματικό προσανατολισμό τους οι απαντήσεις ήταν θετικές με ποσοστό 93,3% (112 άτομα), ενώ μόνο 8 άτομα απάντησαν όχι.

Γράφημα 5: Ο σχολικός σύμβουλος μπορεί να βοηθήσει πραγματικά τους μαθητές σε σχέση με τον επαγγελματικό προσανατολισμό τους (N=120).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

5.1 Συζήτηση- Συμπεράσματα

Στην ενότητα αυτή επιχειρείται η ερμηνευτική προσέγγιση των προηγούμενων αποτελεσμάτων. Ο σκοπός της παρούσας έρευνας, όπως αναφέρθηκε, είναι να διερευνήσει τις αντιλήψεις και τις στάσεις των διδασκόντων εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των σχολείων της Κύπρου, ανεξαρτήτου περιοχής, φύλου και ειδικότητας απέναντι στην εφαρμογή του θεσμού της συμβουλευτικής στα σχολεία.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, όλοι οι εκπαιδευτικοί έχουν απαντήσει πως γνωρίζουν τον ρόλο του/ της συμβούλου του σχολείου που βρίσκονται και όλοι έχουν έρθει σε επαφή μαζί του, έστω και μια φορά, παραπέμποντας σε αυτόν μαθητές. Τα αποτελέσματα αυτά έρχονται σε αντίθεση με την έρευνα του Lang (1999) που υποστηρίζει ότι οι εκπαιδευτικοί συχνά δεν κατανοούν ή έχουν λανθασμένη άποψη για τη συμβουλευτική. Όμοια αποτελέσματα με τον Lang (1999), είχαν οι Gilman & Medway (2007), καθώς οι εκπαιδευτικοί στα σχολεία αυτά δε γνώριζαν επαρκώς το αντικείμενο της συμβουλευτικής. Τα διαφορετικά αποτελέσματα πιθανόν να οφείλονται στο γεγονός ότι οι έρευνες αυτές της ξένης βιβλιογραφίας, διεξήχθησαν πολλά χρόνια πριν, σε χώρες όπου ο τρόπος σκέψης και ο θεσμός της συμβουλευτικής να μην είναι ο ίδιος, λόγω νοοτροπίας, κουλτούρας και στόχων του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας που θέτουν για τον θεσμό αυτό.

Ακόμη έρχεται και σε αντίθεση με πολλές έρευνες που διεξάχθηκαν στην Ελλάδα, καθώς εκεί η μοναδική επαφή που έχουν οι εκπαιδευτικοί με τον θεσμό της συμβουλευτικής είναι μέσω σεμιναρίων ή με τους ειδικούς που εργάζονται στα Κέντρα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π) και στα Γραφεία Σ.Ε.Π. (ΓΡΑ.Σ.Ε.Π.) (Παπακωνσταντινοπούλου, 2011). Πιθανόν οι διαφορές αυτές, ως προς την Ελλάδα, να οφείλονται στο γεγονός ότι οι ειδικοί για συμβουλευτικά θέματα βρίσκονται εκτός σχολικής μονάδας και η επαφή τους με τους εκπαιδευτικούς να μην είναι αρκετή.

Επιπλέον οι συγκεκριμένοι εκπαιδευτικοί ανέφεραν πως παραπέμπαν τους μαθητές στον/ στην σύμβουλο, για βοήθεια όσον αφορά τον επαγγελματικό

προσανατολισμό τους και για οικογενειακά ζητήματα, ενώ κανείς δεν απάντησε τις ενδοσχολικές συγκρούσεις. Με τα αποτελέσματα αυτά γίνεται αντιληπτό ότι στην Κύπρο ο ρόλος του συμβούλου δεν αφορά αποκλειστικά την επίλυση των προβλημάτων των μαθητών, σε συναισθηματικά θέματα ή οικογενειακά, όπως σε άλλες χώρες, αλλά και σε θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού, ειδικότερα στο Λύκειο. Το αποτέλεσμα αυτό έρχεται σε αντίθεση με παλαιότερες έρευνες, ίσως λόγω του ότι στις μέρες μας ο επαγγελματικός προσανατολισμός αποτελεί τομέα που απασχολεί αρκετά τους νέους, ειδικότερα μετά την πανδημία του Covid, όπου πολλά επαγγέλματα επηρεάστηκαν από τις συνθήκες αυτές. Έτσι πολλοί νέοι σήμερα, έχουν αυξημένες συναισθηματικές ανάγκες λόγω των επικείμενων εκπαιδευτικών και επαγγελματικών επιλογών και τη δοκιμασία τους στις εξετάσεις (Κοσμίδου-Hardy, 2008). Για αυτό αναζητούν επαγγέλματα κερδοφόρα, τα οποία να μην επηρεάζονται από διάφορες συνθήκες.

Αντίστοιχα αποτελέσματα παρατηρήθηκαν και στην ερώτηση 9, όπου οι συμμετέχοντες καλούνταν να απαντήσουν ποιο στοιχείο αποτελεί συμβουλευτική διαδικασία στα σχολεία, όπου οι περισσότεροι απάντησαν τον επαγγελματικό προσανατολισμό. Οι συμμετέχοντες με αυτή την ερώτηση, εκφράζουν μια ικανοποιητική γενική αντίληψη για το τι είναι η συμβουλευτική υποστήριξη προς τους/τις μαθητές/τριες. Εκτός από τον επαγγελματικό προσανατολισμό, εστιάζουν και στις συμβουλές προς τους/τις μαθητές/τριες, ενώ ακολουθεί η συνεργασία με τους/τις μαθητές/τριες για επίλυση των προβλημάτων τους και η βοήθεια στους/στις μαθητές/τριες να εξερευνήσουν και να βιώσουν τα συναισθήματα τους. Τα αποτελέσματα αυτά ανταποκρίνονται και στην άποψη του Κρίβα (2007) που επισημαίνει ότι η συμβουλευτική είναι στην ουσία της μια επιβοηθητική σχέση. Όσον αφορά το στοιχείο της παροχής συμβουλών συμφωνεί με παρόμοιο εύρημα των ερευνών της Παπακωνσταντινοπούλου (2011), όμως για τη Πρωτοβάθμια εκπαίδευση και των Cooper et al (2005).

Οι άντρες πιστεύουν πως αυτό που δεν αποτελεί συμβουλευτική διαδικασία είναι η δημιουργία κλίματος συνεργασίας μεταξύ δασκάλων και μαθητών, σε αντίθεση με τις γυναίκες που θεωρούν πως η αξιολόγηση της σχολικής επίδοσης των μαθητών δεν αποτελεί συμβουλευτική διαδικασία. Πιθανόν οι άντρες εκπαιδευτικοί να πιστεύουν πως αν υπάρξουν οποιεσδήποτε διαφορές μεταξύ δασκάλων και μαθητών, υπεύθυνος/η να είναι ο/η διευθυντής/ διευθύντρια του σχολείου, ως ανώτερο στέλεχος του σχολείου. Από

την άλλη οι γυναίκες εκπαιδευτικοί απάντησαν πως η αξιολόγηση της σχολικής επίδοσης των μαθητών δεν αποτελεί συμβουλευτική διαδικασία, πιθανόν λόγω της εντύπωσης πως οι εκπαιδευτικοί είναι αυτοί που αξιολογούν τις επιδόσεις των μαθητών μέσω των διαγωνισμάτων και του προφορικού και γραπτού τους λόγου.

Επιπλέον σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς της έρευνας η σχολική συμβουλευτική μπορεί να αντιμετωπίσει τις συγκρούσεις μεταξύ των μελών της σχολικής μονάδας (διευθυντή-εκπαιδευτικών-μαθητών), τα προβλήματα ενδοσχολικής βίας και τα προβλήματα συμπεριφοράς. Σε ανάλογα συμπεράσματα καταλήγουν και οι έρευνες σε εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμια εκπαίδευσης των Τσαπρούνη (2002), Ζήλου – Καρδάτου (2006), Περσίδου (2010) και στο εξωτερικό των Little (2005) και Dimakos (2006).

Εδώ παρατηρήθηκε ότι, και τα δύο φύλα θεωρούν σε μεγαλύτερο βαθμό ότι οι συγκρούσεις μεταξύ των μελών της σχολικής μονάδας (διευθυντή-εκπαιδευτικών-μαθητών) μπορούν να αντιμετωπισθούν με την παρέμβαση της συμβουλευτικής. Όμως δεύτερο στην προτίμηση των ανδρών είναι οι μαθησιακές δυσκολίες και τα προβλήματα συμπεριφοράς, σε αντίθεση με τις γυναίκες που απάντησαν πως δεύτερος παράγοντας όπου μπορεί η σχολική συμβουλευτική να αντιμετωπίσει είναι τα προβλήματα ενδοσχολικής βίας. Αυτό συμβαδίζει και με τις ανησυχίες των Κύπριων εκπαιδευτικών, καθώς στις μέρες μας τα φαινόμενα της βίας μεταξύ των μαθητών ολοένα και αυξάνονται και πολλά επεισόδια εκδηλώνονται τόσο εντός του σχολικού πλαισίου, όσο και εκτός. Πρόσφατα αληθινά παραδείγματα, είναι τα επεισόδια που εκδηλώθηκαν σε σχολεία της Κύπρου, όπου μαθητές έκαιγαν σχολικές αίθουσες και τα επεισόδια όπου μαθητές κατά τον τσακωμό τους απειλούσαν ο ένας τον άλλο με μαχαίρια. Αυτά τα επεισόδια δημιούργησαν την ανάγκη των εκπαιδευτικών, να αναζητούν βοήθεια από τους σχολικούς συμβούλους, οι οποίοι πιστεύουν πως μέσα από τον συμβουλευτικό διάλογο μπορεί να μειωθεί η ύπαρξη τέτοιων παραβατικών συμπεριφορών. Έτσι τα προβλήματα συμπεριφοράς που απάντησαν οι άνδρες εκπαιδευτικοί, συσχετίζονται και με τα προβλήματα ενδοσχολικής βίας που απάντησαν οι γυναίκες εκπαιδευτικοί.

Επιπλέον οι συμμετέχοντες, στην ερώτηση 11, απάντησαν πως το σημαντικότερο όφελος από την εφαρμογή της Συμβουλευτικής στο σχολείο, είναι η βοήθεια όσον αφορά τον επαγγελματικό προσανατολισμό των μαθητών και ακολουθεί η επίλυση των

προβλημάτων των μαθητών και η ψυχοκοινωνική ανάπτυξή τους. Ανάλογα αποτελέσματα, πλην της βοήθειας του επαγγελματικού προσανατολισμού, φάνηκαν και στις έρευνα των Μόσχου (2009), Περσίδου (2010) και της Παπακωνσταντινοπούλου (2011). Πάλι με αυτά τα αποτελέσματα τονίζεται η ανάπτυξη των σχολικών συμβούλων της Κύπρου και η ενασχόληση τους με τον επαγγελματικό προσανατολισμό. Ακόμη τονίζεται πως ο σχολικός σύμβουλος, σύμφωνα πάντα με τους εκπαιδευτικούς της έρευνας, βοηθούν πραγματικά πάρα πολύ τους μαθητές σε σχέση με τον επαγγελματικό προσανατολισμό τους.

Από την άλλη, οι συμμετέχοντες της έρευνας θεωρούν πως το μειονέκτημα που μπορεί να προκύψει από την εφαρμογή συμβουλευτικής είναι η εκμετάλλευση των υπηρεσιών και της ώρας από τους μαθητές χωρίς λόγο. Ανάλογο αποτέλεσμα φάνηκε επίσης, στις έρευνες των Baginsky (2003) και Cooper et al (2005) όπου δείχνουν ότι οι μαθητές κάνουν κατάχρηση του θεσμού της συμβουλευτικής για να απουσιάζουν από την τάξη και να χάνουν τις ώρες των μαθημάτων τους. Στη συνέχεια ένα άλλο μειονέκτημα που προκύπτει είναι η έλλειψη ανταπόκρισης από τους μαθητές, που συμφωνεί και με τα αποτελέσματα της έρευνας της Παπακωνσταντινοπούλου (2011).

Επιπρόσθετα, οι συμμετέχοντες θεωρούν σημαντικά χαρακτηριστικά ενός συμβούλου που προσφέρει υποστήριξη στους μαθητές την εχεμύθεια, την κατανόηση και την ικανότητα επικοινωνίας. Το να γνωρίζει ο συμβουλευόμενος/η ότι το άτομο που βρίσκεται απέναντι του είναι έμπιστο, και δεν θα κάνει χρήση όσων ειπώθηκαν, τότε θα είναι ευκολότερο για αυτούς να αναφέρουν οτιδήποτε τους προβληματίζει. Επιπλέον όσον αφορά την ικανότητα επικοινωνίας, η επιτυχημένη ή μη επικοινωνία αποτελεί ίσως τον καθοριστικότερο παράγοντα για το είδος της σχέσης που θα δημιουργήσει ο εκπαιδευτικός με τους μαθητές (Τσαπρούνης, 2002. Χατζηδήμου, 2007).

Τέλος στην ερώτηση 14, που αφορά στο κατά πόσο η συμβουλευτική παρέμβαση πρέπει να γίνεται ατομικά με το μαθητή που παρουσιάζει το πρόβλημα ή παρεμβαίνοντας στο σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας για να αλλάξει τον τρόπο λειτουργίας και το κλίμα που επικρατεί ή και με τα δύο παραπάνω, οι περισσότεροι απάντησαν και με τα δυο παραπάνω. Αυτό γίνεται ανάλογα και με την σοβαρότητα των κάθε περιπτώσεων. Για παράδειγμα υπάρχουν περιπτώσεις όπου για να βοηθηθεί ατομικά ο συμβουλευόμενος/η, χρειάζεται και την στήριξη άλλων φορέων και θεσμών, όπως παιδοψυχολόγους, κλινικούς

ψυχολόγους κλπ. Παρόλα αυτά υπάρχουν και οι περιπτώσεις όπου η παρέμβαση στο σύνολο είναι απαραίτητη για να λυθεί το πρόβλημα, ειδικότερα όταν παρατηρηθεί ένα θέμα που απασχολεί αρκετούς.

5.2 Περιορισμοί-Προτάσεις

Στην έρευνα που διεξάχθηκε υπάρχουν εκ των πραγμάτων κάποιοι περιορισμοί. Σκοπός ήταν να σκιαγραφηθούν και να διερευνηθούν οι αντιλήψεις και οι στάσεις των διδασκόντων εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των σχολείων της Κύπρου, ανεξαρτήτου περιοχής και ειδικότητας απέναντι στην εφαρμογή του θεσμού της συμβουλευτικής στα σχολεία και όχι να προβούμε σε γενικεύσεις των συμπερασμάτων μας στον πληθυσμό. Επιπρόσθετα, στα πλαίσια της παρούσας έρευνας παρουσιάστηκε μια αδρή εικόνα των απόψεων των εκπαιδευτικών και δεν υπήρξε αρκετή εμβάθυνση.

Παρόλα αυτά, τα συμπεράσματα της έρευνάς μας προσφέρουν ερεθίσματα, χρήσιμα σε κάθε ερευνητή για περαιτέρω διερεύνηση του συγκεκριμένου θέματος που αφορά τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε Κυπριακά σχολεία. Το παρόν ερευνητικό υλικό θα μπορούσε να εμπλουτιστεί με δεδομένα μελλοντικών ερευνών με τη χρήση και άλλων μεθοδολογικών εργαλείων όπως συνεντεύξεις, των οποίων η συνεισφορά κρίνεται σημαντική αφού θα γίνει περαιτέρω εμβάθυνση στις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών.

Μπορεί το συγκεκριμένο θέμα να έχει ερευνηθεί από αρκετούς στο εξωτερικό και στην Ελλάδα, παρόλα αυτά δεν έχει εντοπιστεί άλλη έρευνα που να αφορά τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε σχολεία της Κύπρου. Έτσι θα ήταν χρήσιμο να ερευνηθεί περισσότερο και από άλλους. Τα αποτελέσματα των ερευνών αυτών είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν σε διάφορες κατευθύνσεις και σε διάφορες επιστημονικές περιοχές, όπως στη σχολική συμβουλευτική, στη παιδαγωγική, στη διδακτική μεθοδολογία κ.λπ..

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

- Αγγελόπουλος, Η., Πολυδώρου, Α. & Πολυδώρου, Ε. (2006). *Η συμβουλευτική στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και ο ρόλος του δασκάλου*. Αθήνα: Προπομπός.
- Αθανασιάδου, Χ. (2011). *Η συμβουλευτική ψυχολογία στο σχολικό πλαίσιο*. *Hellenic Journal of Psychology*, (8), 289-308.
- Αναγνωστοπούλου, Μ. (2005). *Οι διαπροσωπικές σχέσεις εκπαιδευτικών και μαθητών στη σχολική τάξη*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.
- Αντίληψη. Στο Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (2006-2008). Ανάκτηση από [Dictionary of Standard Modern Greek \(greek-language.gr\)](http://www.greek-language.gr)
- Βάμβουκας, Μ. (2007). *Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Γρηγοράτου, Κ. (2010). *Απόψεις εκπαιδευτικών και φοιτητών για την αναγκαιότητα του ρόλου του σχολικού ψυχολόγου στο ελληνικό δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα*. Μεταπτυχιακή Εργασία. Πάτρα: Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η.
- Δημητρόπουλος, Ε., (1994). *Συμβουλευτική και εκπαιδευτικός σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Δημητρόπουλος, Ε. (1999). *Συμβουλευτική-Προσανατολισμός: Συμβουλευτική και Συμβουλευτική Ψυχολογία (τόμος Α')* (γ' εκδ.). Αθήνα: Γρηγόρη.
- Δημητρόπουλος, Ε. (2000). *Συμβουλευτική - Προσανατολισμός*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Δημητρόπουλος, Ε. (2005). *Συμβουλευτική και Συμβουλευτική Ψυχολογία*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Δημητρόπουλος, Ε. & Μπακατσή, Ρ. (1996). *Ο θεσμός «Συμβουλευτικής – Προσανατολισμού» στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στη χώρα μας. Μια πρόταση – πλαίσιο*. *Η Λέσχη των Εκπαιδευτικών*, 14, 26 – 28.

- ΕΚΠΑ, (2008). *Συμβουλευτική*. Αθήνα: Ένωση εταιρειών: Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ανακτήθηκε από: [Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης | National Document... \(ekt.gr\)](#)
- Εμμανουηλίδου, Κ. (2014). *Δεξιότητες συμβουλευτικής και αποτελεσματικής επικοινωνίας για εκπαιδευτικούς*. Horizons Francophones, Τεύχος 7. Ανακτήθηκε από: <http://www.horizonsfrancophones.pasykaga.gr/journal/article/2014/7/dexiotitessymvouleytikis>
- Ζήλου-Καρδάτου, Μ.(2006). *Διερεύνηση αντιλήψεων και στάσεων στελεχών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με την εφαρμογή της συμβουλευτικής στην άσκηση του έργου τους*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Ζώης, Σ. Γ. & Δημητρακόπουλος, Κ.,Σ. (2004). *Εγχειρίδιο συμβουλευτικής στήριξης γονέων με αυτιστικά παιδιά*. Ανακτήθηκε από: https://www.specialeducation.gr/files4users/files/doc/aytismos_help.doc
- Κασσωτάκης, Μ. (2004). *Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός: Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Κατσανούλη, Α. (2013) *Απόψεις και εμπειρίες ατόμων με επίκτητη αναπηρία για την εκπαιδευτική τους πορεία*. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία. Τμήμα Εκπαίδευσης & Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Αναρτημένο στον διαδικτυακό τόπο: <http://www.ecd.uoa.gr/mde/web/viewer.html?file=KATSANOULI%20ADRIANI.pdf>
- Κλεφτάρας, Γ. (2009). *Πολιτισμική και Πολυπολιτισμική Συμβουλευτική*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κοσμίδου-Hardy, Χ. (1998). *Ο Δάσκαλος ως Σύμβουλος στη διδακτική: μαθησιακή συνάντηση*. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, 46-47, 33-63.
- Κοσμίδου-Hardy, Χ. (2008). *Συμβουλευτικοί ορίζοντες για το Σχολικό Προσανατολισμό-ΣΟΣ*. τόμος Α΄. Αθήνα: Πάντειο.

- Κοσμίδου-Hardy, X., & Γαλανουδάκη-Ράπτη, Α. (1996). *Συμβουλευτική, θεωρία και πρακτική*. Αθήνα: Ασημάκης.
- Κρίβας, Σ. (2007). *Παιδαγωγική επιστήμη: Βασική θεματική*. Αθήνα: Gutenberg.
- Μαλικιώση-Λοΐζου, Μ. (2001). *Η συμβουλευτική ψυχολογία στην εκπαίδευση: Από τη θεωρία στην Πράξη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μαλικιώση-Λοΐζου, Μ. (2012). *Συμβουλευτική ψυχολογία*. Αθήνα: Πεδίο.
- Μάνος, Κ.Γ. (1991). *Ψυχοπαιδαγωγική Συμβουλευτική Ι*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Μόσχου Κ. (2009). *Διερεύνηση στάσεων και αντιλήψεων εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με την άσκηση του συμβουλευτικού τους ρόλου στο σχολείο*. Μεταπτυχιακή εργασία. Ιωάννινα: Π.Τ.Δ.Ε.
- Μπουζάκης, Σ. (2000). *Νεοελληνική εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Μπρούζος, Α. (1998). *Ο Εκπαιδευτικός ως λειτουργός συμβουλευτικής και προσανατολισμού: Μία ανθρωπιστική θεώρηση της εκπαίδευσης*. Αθήνα: Λύχνος.
- Μπρούζος, Α. & Ράπτη Κ. (2001α). *Ο ρόλος της σχολικής συμβουλευτικής στην προαγωγή της αποδοχής της διαφορετικότητας*. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, 56-57, 25-41.
- Μπρούζος, Α., & Ράπτη, Κ. (2001β). *Ο συμβουλευτικός ρόλος του εκπαιδευτικού στο πολυπολιτισμικό σχολείο*. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, 58-59, 75-90.
- Μυλωνά-Καλαβά, Ν. (2001). *Παραλληλισμός των αρχών της Συμβουλευτικής με την παγκόσμια αντίληψη αναφορικά με τη διαφορετικότητα και την ισότητα*. Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, 58-59, 31-39.
- Παπακωνσταντινοπούλου, Α. (2011). *Συμβουλευτική και Πολυπολιτισμική Συμβουλευτική στο δημοτικό σχολείο: οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών* (Δημοσιευμένη Μεταπτυχιακή Εργασία). Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Περσίδου, Α. (2010). *Ο ειδικός παιδαγωγός στο πλαίσιο της εφαρμογής της ένταξης: Διερεύνηση της συμβουλευτικής διάστασης του ρόλου του*. Μεταπτυχιακή εργασία Θεσσαλονίκη: Α.Π.Θ. Τμήμα Φ.Π.

- Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2006). Εισαγωγή στην ελληνική έκδοση. Στο R., Nathan, & L., Hill. *Επαγγελματική συμβουλευτική: Η συμβουλευτική προσέγγιση της επαγγελματικής επιλογής και σταδιοδρομίας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Σχολείο. Στο Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (2006-2008). Ανάκτηση από: https://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CF%83%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%BF&dq
- Τριάρχη-Herman, B. (2004). *Εισαγωγή στη σχολική συμβουλευτική: Επιμόρφωση Ελλήνων Εκπαιδευτικών της Ακαδημίας του Μονάχου*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.
- Τσαπρούνης, Α. (2002). *Η συμβουλευτική διαδικασία στο δημοτικό σχολείο. Προβληματισμοί- δυνατότητες- προοπτικές*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας. Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (Υ.Σ.Ε.Α.). Ανάκτηση από: [Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής \(Υ.Σ.Ε.Α.\) \(moec.gov.cy\)](http://www.moec.gov.cy)
- Χατζηδήμου, Δ. (2007). *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.
- Χατζηχρήστου, Χ. (2004β). *Πρόγραμμα Προαγωγής της Ψυχικής Υγείας και της Μάθησης. Κοινωνική και Συναισθηματική Αγωγή στο Σχολείο*. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, τ. 1 – 2, 7 – 61.

Ξενογλωσσες βιβλιογραφίες

- Baginsky, W. (2003). *Counseling in Schools: A Survey of the Views of School Staff and Pupils in Northern Ireland*. London: NSPCC.
- Ballard, M. & Murgatroyd, W. (1999). *School counselors define their roles*. NASSP Bulletin, 83, 19 – 26.
- Bickel, W. & Beaujean, A. (2005). *Effective school for all. A brief history and some common findings. Comprehensive handbook of multicultural school psychology* (303 – 328) N.J. Willey.

- Cooper, M., Hough, M. & Lound C. (2005). Scottish secondary school teachers' attitudes towards, and conceptualizations of, counseling. *British Journal of Guidance and Counselling*, 33(2), 199-211.
- Dimakos, I. (2006). *The attitudes of Greek Teachers and Trainee Teachers Towards the Development of School Psychological and Counselling Services*, *School Psychology International*, 27, 415.
- Gilman, R. & Medway, F. (2007). *Teachers' perceptions of school psychology: a comparison of regular and special education teacher ratings*. *School Psychology Quarterly*, 22(2), 145 – 161.
- Goleman, D., (2009). *Συναισθηματική νοημοσύνη. Γιατί το “EQ” είναι πιο σημαντικό από το “IQ”*; Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Hutchby, I. (2005) “Active Listening”: Formulations and the Elicitation of Feelings-Talk in Child Counselling’, *Research on Language and Social Interaction*, 38, (3), 303-329.
- Ivey A.E., Gluckstern N.B. (1999). *Συμβουλευτική: Βασικές Δεξιότητες Επιρροής* (8η εκδ.). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Javeau, C. (2000). *Η έρευνα με Ερωτηματολόγιο*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Krumboltz, J. and Thoresen, C. (1976). *Counselling Methods*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Lang, P. (1999). *Counseling, counseling skills and encouraging pupils to talk: clarifying and addressing confusion*. *British Journal of Guidance & Counseling*, 27(1), 23 – 33.
- Lapan, R.T., Gysbers, N.C. & Petroski G.F. (2001). *Helping seventh graders be safe and successful: A statewide study of the impact of comprehensive guidance and counselling programs*. *Journal of Counseling & Development*, 79,320 – 330.
- Little, E. (2005). *Secondary school teachers' perceptions of students' problems behaviors*. *Educational Psychology*, 25(4), 369 – 377.

- Matveev, A.V. (2002). The advantages of employing quantitative and qualitative methods in intercultural research: practical implications from the study of the perceptions of intercultural communication competence by american and russian managers. Collected research articles, Bulletin of Russian Communication Association "Theory of communication and applied communication" 1, 59-67.
- McLaughlin, C. (1999). *Counseling in schools: looking back and looking forward*. British Journal of Guidance & Counseling, 27(1), 13-22.
- McLeod, J. (2005). *Εισαγωγή στη Συμβουλευτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Poulou, M. (2005). The prevention of emotional and behavioral difficulties in schools: Teachers' suggestions. *Educational Psychology in Practice*, 21(1), 37-52.
- Rogers, C. R. (1942). *Counseling and Psychotherapy: Newer Concepts in Practice*. Houghton Mifflin.
- Slee, R. (2011). *The irregular school: Exclusion, schooling and inclusive education*. London, UK: Routledge.

Παράρτημα Α: «Συνοδευτικό σημείωμα»

Αντιλήψεις εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όσο αφορά το θεσμό της συμβουλευτικής στα Κυπριακά σχολεία.

Η παρούσα έρευνα εκπονείται στα πλαίσια της διπλωματικής μου εργασίας για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου «Σχολική Συμβουλευτική και Καθοδήγηση». Η έρευνα διεξάγεται από την Βαλάντω Χατζηστυλλή, μεταπτυχιακή φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Κύπρου. Ο δειγματικός πληθυσμός αποτελείται από εκατό είκοσι (120) εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Γυμνάσιο- Λύκειο), ανεξαρτήτου ειδικότητας, εργασιακής κατάστασης ή εμπειρίας. Η διατριβή στοχεύει στο να διερευνηθούν οι στάσεις και οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όσο αφορά το θεσμό της συμβουλευτικής στα Κυπριακά σχολεία.

Η έρευνα περιλαμβάνει ένα ερωτηματολόγιο, η διάρκεια συμπλήρωσης του οποίου ανέρχεται στα 10 λεπτά. Τα δεδομένα που συλλέγονται θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τους σκοπούς της έρευνας και ακολούθως θα διαγραφούν. Η ανωνυμία των συμμετεχόντων διασφαλίζεται μέσω της χρήσης του Google Forms και καμία προσωπική πληροφορία που θα μπορούσε να αποκαλύψει την ταυτότητα των συμμετεχόντων δεν ζητείται. Πρόσβαση στα δεδομένα παρέχεται μόνο στην ερευνήτρια και το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Όλα τα δεδομένα τυγχάνουν αυστηρής εμπιστευτικότητας στη διαχείριση, με βάση το νόμο περί Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (2018).

Η συμμετοχή σας είναι εθελοντική και μπορείτε να διακόψετε τη διαδικασία οποιαδήποτε στιγμή. Σε περίπτωση που έχετε οποιοσδήποτε απορίες, μπορείτε να επικοινωνήσετε με την ερευνήτρια μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης valantoha@gmail.com

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας.

Με εκτίμηση,
Βαλάντω Χατζηστυλλή
Μεταπτυχιακή φοιτήτρια ΠΚ/ΕΚΠΑ

Παράρτημα Β: «Φόρμα Συναίνεσης»

Συμφωνώ εθελοντικά να συμμετάσχω στην έρευνα με τίτλο "Αντιλήψεις εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όσο αφορά το θεσμό της συμβουλευτικής στα Κυπριακά σχολεία.". Έχω διαβάσει και έχω καταλάβει τις πληροφορίες σχετικά με την έρευνα. Μου έχει δοθεί επεξήγηση της φύσης, του σκοπού και της πιθανής διάρκειας του ερωτηματολογίου. Μου έχει δοθεί η ευκαιρία να κάνω ερωτήσεις μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της ερευνήτριας.

Συναινώ στη χρήση των προσωπικών μου δεδομένων όπως μου έχει επεξηγηθεί πιο πάνω. Κατανοώ ότι τα προσωπικά δεδομένα των συμμετεχόντων διατηρούνται και τυγχάνουν επεξεργασίας με αυστηρή εμπιστευτικότητα στη βάση του Νόμου περί Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (2018). Κατανοώ ότι τα προσωπικά μου δεδομένα θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τους σκοπούς που διευκρινίστηκαν πιο πάνω και θα διαγραφούν μόλις ολοκληρωθεί η έρευνα. Συναινώ στη χρήση των προσωπικών μου δεδομένων για την παρούσα έρευνα, όπως και για μελλοντικές αναφορές και παρουσιάσεις από μέρος της ερευνήτριας. Κατανοώ ότι μπορώ να αποσυρθώ από τη μελέτη μέχρι το σημείο που η ερευνήτρια θα έχει αναλύσει τα δεδομένα χωρίς να χρειαστεί να προβάλω καμία αιτιολογία. Όταν τα δεδομένα θα έχουν αναλυθεί δεν θα μπορώ να αποσυρθώ, καθώς η ερευνήτρια θα έχει διαγράψει τα δεδομένα.

Έχω διαβάσει και καταλάβει τα ανωτέρω και συναινώ εκούσια να συμμετάσχω στην έρευνα. Μου έχει δοθεί επαρκής χρόνος να σκεφτώ τη συμμετοχή μου και συμφωνώ με τις οδηγίες και τους περιορισμούς της έρευνας. Συνεχίζοντας στην επόμενη σελίδα, συμφωνώ με όλα τα ανωτέρω και τη συμμετοχή μου στην έρευνα.

Παράρτημα Γ: «Ερωτηματολόγιο»

1. Φύλο: Α (Άντρας) Γ (Γυναίκα)

2. Ηλικία: 21-30 31-40 41-50 > 50

3. Βασικές σπουδές:

Τίτλος σπουδών: _____

4. Εκπαιδευτική υπηρεσία (έτη) :

1-10 11-20 >21

5. Γνωρίζετε ποιος είναι ο ρόλος του/ της συμβούλου στα σχολεία;

Ναι Όχι

6. Έχετε έρθει σε επαφή με τον/ την σύμβουλο του σχολείου κατά την εκπαιδευτική υπηρεσία σας;

Ναι Όχι

7. Έχετε παραπέμψει, έστω και μια φορά, μαθητές στον/στην σύμβουλο του σχολείου;

Ναι Όχι

8. Αν ναι η παραπομπή αφορούσε:

Επαγγελματικό προσανατολισμό

Οικογενειακά ζητήματα

Μαθησιακές δυσκολίες

Ενδοσχολικές συγκρούσεις

Όλα τα παραπάνω

9. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι καθένα από τα παρακάτω στοιχεία αποτελεί συμβουλευτική διαδικασία στα σχολεία (Σχολική Συμβουλευτική): (κυκλώστε έναν αριθμό για το καθένα)

1- Καθόλου 2- Λίγο 3-Αρκετά 4-Πολύ 5-Πάρα πολύ

α) Ενίσχυση της αυτοεκτίμησης των μαθητών	1 2 3 4 5
β) Συμβουλές προς τους μαθητές	1 2 3 4 5
γ) Συνεργασία με τους μαθητές για επίλυση των προβλημάτων τους	1 2 3 4 5
δ) Επαγγελματικός προσανατολισμός	1 2 3 4 5
ε) Στήριξη των εκπαιδευτικών στο έργο τους	1 2 3 4 5
στ) Δημιουργία κλίματος συνεργασίας μεταξύ δασκάλων-μαθητών	1 2 3 4 5
ζ) Βοήθεια στους μαθητές να εξερευνήσουν και να βιώσουν τα συναισθήματά τους	1 2 3 4 5
η) Αξιολόγηση της σχολικής επίδοσης των μαθητών	1 2 3 4 5

10. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι η Σχολική Συμβουλευτική μπορεί να αντιμετωπίσει: (κυκλώστε έναν αριθμό για το καθένα)

1- Καθόλου 2- Λίγο 3-Αρκετά 4-Πολύ 5-Πάρα πολύ

α) Οικογενειακά προβλήματα	1 2 3 4 5
β) Μαθησιακές δυσκολίες	1 2 3 4 5
γ) Συγκρούσεις μεταξύ των μελών της σχολικής μονάδας (διευθυντή-εκπαιδευτικών-μαθητών)	1 2 3 4 5
δ) Συγκρούσεις μεταξύ εκπαιδευτικών - γονέων	1 2 3 4 5
ε) Προβλήματα ενδοσχολικής βίας	1 2 3 4 5
στ) Προβλήματα συμπεριφοράς	1 2 3 4 5

11. Ποιο είναι κατά τη γνώμη σας το σημαντικότερο όφελος από την εφαρμογή της Συμβουλευτικής στο σχολείο;

- Καλύτερη προσαρμογή των μαθητών
- Βοήθεια όσο αφορά τον επαγγελματικό προσανατολισμό των μαθητών
- Επίλυση των προβλημάτων των μαθητών
- Ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των μαθητών
- Καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα
- Κλίμα συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών-μαθητών

12. Ποιο μειονέκτημα θεωρείτε ότι μπορεί να προκύψει από την εφαρμογή της Συμβουλευτικής στο σχολείο;

- Έλλειψη συναίνεσης των γονέων
- Έλλειψη ανταπόκρισης από τους μαθητές
- Εκμετάλλευση των υπηρεσιών από τους μαθητές χωρίς λόγο
- Στιγματισμός των μαθητών

13. Ποιο χαρακτηριστικό θεωρείτε ότι χρειάζεται να διαθέτει ένας σύμβουλος για να προσφέρει Συμβουλευτική υποστήριξη στους μαθητές/τριες:

- Προσεκτική ακρόαση
- Εχεμύθεια
- Αποδοχή του μαθητή
- Κατανόηση
- Ειλικρίνεια
- Ικανότητα επικοινωνίας

14. Κατά πόσο θεωρείτε ότι η συμβουλευτική παρέμβαση πρέπει να γίνεται:

- Ατομικά με το μαθητή που παρουσιάζει το πρόβλημα
- Παρεμβαίνοντας στο σύνολο της εκπαιδευτική κοινότητας για να αλλάξει τον τρόπο λειτουργίας και το κλίμα που επικρατεί
- Και τα δύο παραπάνω

15. Πιστεύετε ότι ο σχολικός σύμβουλος μπορεί να βοηθήσει πραγματικά τους μαθητές σε σχέση με τον επαγγελματικό προσανατολισμό τους;

- Ναι Όχι